

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in apravi: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SLOVENE

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Fillale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1015 Sovražni rušilec potopljen Pred Tripolisom so bili potopljene trije nasprotni parniki - 5 angleških letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Na tuniškem bojišču nič posebnega.
Nemški lovci so v značnih bitkah sestrelili
pet letal.
Število ujetnikov, prijetih od 26. februarja
do 3. marca, je naraslo na 2500, med katerimi
sta 592 častnika.

Nemški bombniki so napadli spremeljavo
številih ladij na poti severozahodno od Tri-
polisla ter potopili tri parnike s 26.000 tonami
in poškodovali še dva druga s 15.000 tonami.

Naša podmornica pod poveljstvom poročnika
bojne ladje Erler Rina je potopila en rušilec
in torpedirala neki parnik, ki sta plula v sprem-
ljavi po srednjem Sredozemlju.

Sovjetske izgube v bitki za Donec

Berlin, 6. marca. Pri Harkovu in doneški ko-
tlini se nadaljuje ofenziva zavezniških divizij. V
napad so prešle pehotne divizije med Izjumom
in Harkovom. Vse področje med trikotom Lozo-
vaja-Izjum-Slavjansk se nahaja znova v nem-
ških rokah. Nato je bilo dokončano uničenje Po-
pove oklepne armade z izjemo majhnih klinov, ki
so tudi obkoljeni ter se še upirajo.

Računa se, da znašajo sovjetske izgube na
tem odseku približno naslednje: 27.000 mrtvih,
12.170 ujetih, 771 tankov, 583 topov, 792 pro-
ti-tankovskih topov in okrog 2000 prevoznih vozil
ter nekaj stotin avtomobilskih cistern. Uničena je
bila verjetno najmočnejša armada, ki se je ude-
leževala zimske ofenzive. V 200 dneh borbe na
vzhodnem bojišču so zgubili boljševiki po ber-
linskih računih 9000 tankov.

Zadnje dni so nemške divizije na tem odseku
nadaljevale prodiranje proti vzhodu, da bi usta-
lile bojno črto, ki zdaj teče od Azovskega morja

Edinstven primer v zgodovini:

Rusko prebivalstvo beži z nemško vojsko

Berlin, 6. marca. Zadnje dni se tukaj mnogo
govori o prostovoljnem odhodu prebivalstva iz
krajev, ki so jih v Kavkazu in ob Donu izpraz-
nile nemške čete. Nemški tisk objavlja prve po-
drobnosti o begu množice, bežečih pred vojniki
lastne države, kar nima primera v zgodovini. Ne-
štete množice ljudstva so rajši zapustile lastno
ognjišče in se peš v slabem vremenu ter v nego-
tovost podale za odhajajočo nemško vojsko, kakor
pa da bi se dale osvoboditi. To je najdramatič-
nejša obtožba proti boljševikom, o katerih je an-
gleška propaganda trdila, da niso več tisti, kot
jih je obsodil Churchill leta 1940. Število teh be-
gunciev še ni znano, je pa naravnost ogromno.
Zbežali niso le tisti bojevitih kavkaški rodovi, ki
so se prostovoljno udeležili borbe proti boljšev-
vikom, marveč mnogoštevilni Rusi, Ukrajinci, Ko-
zaki in Tartari. — »Nachtausgabe piše: »Nemški

Irska brani svojo nevtralnost

Lizbona, 6. marca AS. Poročila, ki prihajajo iz
Irske, odkrivajo, kakšne težave ima ta država s
svojo nevtralnostjo, na katero stalno pritiskajo
Angleži in Amerikanci. Država se odločno bori z
vsemi težavami ob težkih žrtvah. Prehrabeno
stanje je precej težavno, vladi se morajo pogosto-
krat ustavi sredi proge, ker zmanjkuje premoaga,
katerega je svoj čas dobavljala Anglija. Vzlic temu
pa ostaja Irska še naprej nevtralna in daje vsemu
svetu zgled čudovite odpornosti in zvestobe last-
nim ciljem. Dovolj bi bilo, da bi dala Irska an-
gležem in Amerikancem na razpolago svoja po-
morska oporišča, pa bi dobila vse premoagi, ki ga
potrebuje, in bi potem lahko s polnimi pljuči za-
dihala. Toda vkljub žrtvam in trdotam se Irska
upira, kajti angleško gospostvo, puritanska hinav-
ščina in britanska nasilnost, ki se je tam uvelja-
vjala skozi stoletja, so pustile neizbrisne sledove.
Irsko stališče je obenem resen opomin za vse dru-
ge narode v podobnem položaju.

Posveti bolgarskih častnikov

Sofija, 6. marca. AS. Davi se je sestel v Sofiji
direktorij častnikov na dopustu. Navzočni so bili
zastopniki vseh bolgarskih pokrajin: obravnavali so
notranje- in zunanje-politični položaj dežele.

Nova japonska zmaga

Bangkok, 5. marca AS. Izvedelo se je, da se
je poveljnik 52. čungkiške armade, in bivši na-
čelnik glavnega generala Vangkingasaja, gene-
ral Li Pošin predal s 4000 možmi Japoncem.
Ostale čete generala Vangkingasaja so bile zajete
ali pa so obkoljene.

Meso, olje in mast na karte v USA

Buenos Aires, 4. marca AS. S 1. aprilom bodo
v Združenih državah uvedene karte za meso, olje
in kuhinjsko mast.

Eksplodizija v francoskem rudniku

Pariz, 5. marca AS. Velika eksplozija je na-
stala v rudnikih v Annequinn. Ubilih je bilo 13
delavcev, 9 pa ranjenih.

Dve sovjetski diviziji uničeni

Na kubanjskem mostišču sta bili popolnoma uničeni dve sovjetski diviziji — Sovjeti so imeli velike izgube
Pri Staraji Rusi so bili ruski napadi krvavo zavrtnjeni

Hitlerjev glavni stan, 6. marca. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Na severnem odseku kubanjskega mo-
stišča je bila včeraj zaključena bitka proti od-
delkom 58. sovjetske armade, ki so bili poslani
v boj za obkolitev. Dve sovjetski diviziji sta
bili popolnoma uničeni, mnogo drugih pa močno
prizadetih. Naše čete so privedle preko 1000 uje-
tnikov ter so razen številnega orožja in vozil
zaplenile 69 topov ter nad 250 strojne in metal-
ceve granat. Sovražnik je imel posebno visoke
izgube človeškega materiala, ki so se povečale
še zaradi tega, ker je brez števila sovjetskih
vojakov našlo smrt na begu po nepreloženih
močvirjih.

Na bojišču med Azovskim morjem in
Kurskom so se včeraj vršili samo boji kra-
jevnega pomena.

Čiščenje terena jugozapadno od srednjega

Donca in na prostoru južno od Harkova na-
preduje. Več razkropljenih sovražnih skupin je
bilo pri tem uničenih.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča
se je izjalovilo tudi včeraj mnogo sovražnikovih
napadov.

Pri Staraji Rusi in južno od nje je so-
vražnik nadaljeval svoje napade, ki jih pod-
pirajo močan topniški ogenj, kakor tudi oklepni
vozovi in bojni letalci, toda bil je ponovno kr-
vavo zavrtnjen. Oklepna vozila so obležala raz-
dejana pred našimi postojankami.

V vodah visokega severa so nemška bo-
jna letala napadla sovražni konvoj in pri tem
poškodovala 6000 tonsko trgovsko ladjo in še
neko drugo veliko ladjo.

V Sredozemskem morju so nemška bo-
jna letala iz sovražnega konvoja potopila tri
trgovske ladje s skupno 26.000 tonami.

Na tuniškem bojišču samo neznatno
krajevno bojno delovanje.

Oddelek angleških letal je v včerajšnjih
večernih urah napadel zapadno nemško ozemlje.
Prebivalstvo, posebno v Essenu, je imelo iz-
gube. Razdratne in zažigalne bombe so povzo-
čile v stanovanjskih predelih in na javnih po-
slopih hudo škodo. Nočni lovci in protiletalsko

topništvo so sestrelili 15 napadajočih bomb-
nikov.

Berlin, 6. marca AS. Iz pristojnega vira se je
izvedelo, da so angleški bombniki včeraj prileteli
nad zahodno Nemčijo ter spuščali razdratne in
zažigalne bombe. Nekaj hiš je bilo uničenih. Pre-
bivalstvo je imelo izgube. Nemški lovci so skup-
no s protiletalsko obrambo po dosedanjih poročil-
jih sestrelili 14 sovražnih strojev.

Berlin, 6. marca AS. Na kubanjskem mosti-
šču so skušali Sovjeti zadnje dni predreti nemške
postojanke. Sovražnik je zgubil 15.000 mrtvih,
3600 ujetnikov, 113 tankov in 97 topov, pa je ven-
dar napadal z novimi močnimi silami od vzhoda
in severa. Dne 3. marca so bili Sovjeti odločno
odbiti in nemške čete so zavezovale važen kraj ter
dobesedno uničile neko skupino sovražnih sil, do-
čim so včeraj z letalstvom zasledovale potolčenega
sovražnika proti Azovskemu morju. Na odseku
pri Novorosijsku ni bilo posebno važnih bojov.
Sovjeti so z manjšimi silami napadli 1. marca in
so bili z lahko odbiti; 2. marca pa se je za-
čelo deževje, ki je prisililo sovražnika k umiku
na lastne postojanke.

Berlin, 6. marca AS. Iz pristojnega vira se
je izvedelo, da so izvedle sovjetske čete nov iz-
krcavalni poskus pri Novorosijsku. Ta poskus je
onemogočilo nemško obalno topništvo.

Sovjeti napadajo na srednjem in severnem odseku Timošenko ne more olajšati položaja obkoljene 3. armade na jugu

Berlin, 6. marca. Po prostovoljni izpraznitvi
Demjanska sovjetsko poveljstvo že tri dni in noči
dovaja vojaštvo in oklepno orožje z očitnim na-
menom, izvesti velik napad proti zahodu. Istočasno
se zbirajo veliki kontingenti drugih čet severo-
vzhodno od Staraje Ruse; napad vodi Timošenko,
ki je pred dvema letoma tukaj že zgubil številne
bitke. Včeraj zjutraj so sovjetske divizije po močni
topniški pripravi res začele napadati pri Staraji
Rusi. Prvi valovi tankov in pehote so bili odbiti,
naslednji pa niso imeli prav nič več sreče. V Ber-
linu se smatra, da imajo Sovjeti malo izgledov na
kak uspeh, ker je obrambna fronta ustaljena ter
zmožna odpora.

Na srednjem odseku Rusi nadaljujejo z najhu-
jimi napadi, verjetno z namenom, prisiliti nemško
poveljstvo k zmanjšanju ofenzivnega pritiska na
jugu. Sovjetska ofenziva traja tukaj že en teden
in zahodno od Harkova, Kursa in pri Orelu ni
napredovala niti za korak, čeprav Moskva vedno
govori o »nezustavljivem napredovanju proti za-
hodu«. Tukajšnji napadi imajo tudi namen olajšati
položaj obkoljenih ruskih sil na jugu. Uničevanje
3. oklepne boljševiške armade se na jugu uspešno
nadaljuje. Ta skupina je bila razsekana na mnogo
majhnih oddelkov, ki nimajo medsebojne zveze in
celo armado bo v kratkem zadela usoda 4. sovjets-
ke armade.

Pri Doncu se nemška ofenziva razširja. Poleg
novih vasi ter mest sta bili zasedeni tudi mesti
Lisicansk in Proletarskaja. Tako so sovjetski udar-
ni oddelki vedno bolj oddaljeni od odrezanih sov-

jetskih skupin, katere so pred uničenjem. V Ber-
linu ne govore o bodočem razvoju nemške proti-
ofenzive, vsekakor pa je jasno, da ne bo kmalu
končana. Opaža se tudi to, da Sovjeti uporabljajo
mного manj tankov kot januarja in februarja, kar
pomeni, da so jih v zimski ofenzivi ogromno iz-
gubili.

Dnevnik nasprotnikovih bedastoč

Rim, 6. marca AS. Komaj dober mesec je
nikovih bedastoč objavila:

London. — List »Evening Standart« objavlja
novico, da je von Ribbentrop postavil Italiji sle-
deče štiri zahteve: 1. poslati mora pol milijona
delavcev v nemško industrijo; 2. poslati mora 15
divizij na vzhodno bojišče; 3. v službo mora po-
staviti vso vojsko mornarice z nemškimi mornarji
in vojniki; 4. ukiniti vso propagando proti Nemčiji
in Hitlerju. Mussolini je te zahteve sprejel, pač pa
je odklonil peto, da mora namreč grofu Ciano
vrniti odvzeto mesto.

London. — List »Daily Sketshe« pravi, da je
moral Italija ojačiti stražo ob švicarski meji, da
bi preprečila naraščajoče tibotapljenje denarja in
umetnin iz Italije v Švico in da je bilo 32 italijan-
skih carinskih uradnikov prijetih zavoljo sodelo-
vanja pri teh tibotapstvih.

London. — List »Daily Sketshe« piše, da je
Hitler odklonilno odgovoril na Ducejevo zahtevo,
da bi tudi en italijanski general sodeloval pri iz-
delovanju načrtov za obrambo zahodne Evrope
proti morebitnemu zavezniškemu izkrcanju. List
pristavlja: Odklonilni odgovor so Nemci utemeljili
rekoč, da bi mešano sodelovanje zapletlo položaj
v korist zaveznikov. Mussolini pa je s svoje strani
opozoril Hitlerja na to, da je mešano ameriško-
angleško poveljstvo v Severni Afriki rodilo dobre
uspehe.

London. — List »Daily Telegraph« obravnava
v uvodniku obisk von Ribbentropa v Rimu in piše
med drugim: Malo pred božičem je bilo grofu Ciano
in maršalu Cavalleru ukazano, naj se pojavita
pred Hitlerja. Konec januarja pa je bil Cavalleru
odpuščen, teden dni za njim pa je tudi Ciano do-
živel isto usodo.

Washington in Sovjeti

Buenos Aires, 6. marca AS. »Washington Star«
piše, da so v Washingtonu vzemirjeni zaradi ne-
varnosti ruskega imperializma. List navaja, da Poljska
in baltske države stavijo svoje upe izključno
na atlantsko karto in da se za zagotovilo svoje
svobode zanašajo na pomoč zaveznikov, v kolikor
sami niso dovolj močni za odpor proti Sovjetski
Rusiji. List zaključuje, da Washington, ki se je
proglasil za čuvarja poljske neodvisnosti, ne sme
omalovaževati problema, izhajajočega iz zadnjih
sovjetskih izjav.

Požar v mestu Čile

Buenos Aires, 6. marca AS. Iz Santjaga po-
ročajo, da je požar uničil neko celo mestno četrt
čilske prestolnice. Vzroki za nastanek nesreče še
niso znani. Požar je izbruhnil v nekem skladišču
lahko gorljivih snovi ter se je hitro širil, ne da bi
ga mogli gasilci zadušiti.

Kanadske finance so trhle

Buenos Aires, 6. marca AS. Izvedelo se je iz
Ottave, da je finančni položaj Kanade vedno trhlejši
zaradi vojnih izdatkov in plačil Angliji, ki zna-
šajo dve milijardi kanadskih dolarjev. Finančni mi-
nister je sporečil parlamentu, da bodo v bodočem
proračunskem letu znašali vojni izdatki 3320 milio-
nov dolarjev. Največji so izdatki za letalstvo.
Dobrodo so krili le 40% izdatkov. Minister je po-
zival Kanadčane, naj poživijo gospodarstvo, da bo
lahko preneslo vojne izdatke.

Ankara, 6. marca AS. Turški list »Vatan« je
objavil članek častnika Jalmana o poljsko-sovjets-
kem sporu. Piše, da so sovjetske oze-
meljske in imperialistične težnje »prevarale upe
demokratskih držav«.

Angleško izdajstvo nad Evropo

Berlin, 6. marca. AS. Nemški tisk se še na-
dalje bavi z angleškim izdajstvom nad Evropo v
prid boljševizmu. »Börsen Zeitung« prinosa član-
ek zgodnje dopisnika iz Lisbone ter navaja ne-
kaj najpomembnejših mest iz političnega dopisa
severnoameriškega časnikarja Forresta Duwisa,
objavljenega v listu »Saturday Evening Post«.
Berlinski list v zvezi z bolj ali manj izrazitimi
priznanji ameriškega časnikarja ugotavlja pet bi-
slevenih točk, v katerih prvič potrjuje obstoj taj-
nega sporazuma med Anglijo in Sovjetsko Rusijo,
čeprav sta ta sporazum svoj čas ponovno in na
vso moč zanikala ministrski predsednik Churchill
ter zunanji minister Eden. Drugi članek v Sa-
turday Evening Post popolnoma potrjuje ne le
imperialistične načrte rdečega diktatorja do Evro-
pe ob ruskih mejah, po katerih naj bi Sovjetska

Rusija prevzela zgodovinsko vlogo predstraže na
kontinentu, ampak, kar je še hujše, te načrte so
odobrili in zagotovili tako rekoč sami angleško-
ameriški politiki. 3. Vse, kar je bilo svoj čas za-
nikanega o ozemeljskih težnjah boljševiške Ru-
sije do severovzhodne, srednje in jugovzhodne
Evrope, je dobilo najjasnejšo in neovrgljivo po-
trdilo po ustith tega Američana. 4. Churchill in
Eden, ki sta se hotela in bi se mogla upreti, sta
kapitulirala pred odločnimi zahtevami Moskve,
čeprav se to ni točno strinjalo z angleškimi načrti.
5. Tudi Roosevelt se po mnenju berlinskega lista
upogiba pred Stalinovo voljo. Samo sram ali bo-
lje strah, da bi ne bil nepopularen v ameriški
javnosti, mu brani, da še ni prevzel uradnih
obvez.

London pripravljen žrtvovati poljske zahteve

Berlin, 6. marca. »News Chronicle« piše: General
Sikorski, predsednik poljske vlade, je govoril
pred izbranimi poslušalci, med katerimi je bil tudi
sovjetski poslanik pri begunski poljski vladi Bogomolov
ter zunanji ministri zavezniških vlad. Sikorski
je skušal razjasniti naprotja med Poljsko in
Sovjetsko Zvezo. Izjavil se je odločno za evropsko
unijo na federativni osnovi. Na drugi strani se ni
pokazal naklonjenega mišli, češ da je že blizu za-
vezniška zmaga. Vsi govorniki so se strinjali, da
morajo združene narode voditi »zdrava načela de-
mokratske politike«. Švicarski tisk piše, da je bilo
to na nekem banketu. Sikorski je skušal vlti nekaj
vode na ogenj spora z Rusijo, čeprav je točno opre-
delil poljsko stališče. Da bi se zahvalil ruskemu
zastopniku, se je izjavil za močan vojaški nastop
vseh zaveznikov, ki naj pomagajo ruski vojski.
S tem naj bi razblinil trditve Moskve, češ da so
Poljaki proti hitri intervenciji Angloslovov, ker bi
ta omogočila zasedbo pokrajin, po katerih streml
Moskva. Sikorski je hotel rdeče prepričati, da vsaj
uradni poljski krogi niso tega mnenja. Predočil je
tudi bojazen, da se vzhodno bojišče znova utrdi,
kajti Nemci so že zajeli sovjetsko ofenzivo na
jugu. Njegova zahteva, naj se že zdaj določi poljsko
ozemlje, po njegovem mnenju ni ovira za vojaško
sodelovanje med zavezniki.

Zdi se, da so v Londonu začeli dvomiti o za-
konitosti poljskih zahtev. »Manchester Guardian«
je objavil članek, da nekatere poljske zahteve ne
temelje na pravični narodnostni osnovi in zagovar-
ja načelo samoodločbe narodov na osnovi »atlant-
ske karte« za Ukrajino, Belo Rusijo ali baltske
države. Znano pa je, da je Moskva te plebiscite
že izvedla s silo, ko je te kraje zasedla in se zdaj
na te klebiscite sklicuje. Kremelj je v zvezi s tem
podal izjavo, v kateri se sklicuje na naslednje toč-
ke: 1. sklicevanje na atlantsko karto na osnovi že
izvedenih plebiscitov; 2. protipoljska izjava lorda
Curzona; 3. solidarnost slovanskih narodov; 4. lon-
donska poljska vlada ne predstavlja poljskega na-
roda. V Londonu proučujejo te štiri točke in pred-
lagajo, naj bi bila Poljska odškodovana z Vzhodno
Prusijo, kamor naj bi naselila poljsko prebivalstvo
iz krajev, ki bi jih zasedla Rusija. V ostalem pa se
govori o dveh načrtih: ruski načrt o panslavistični
federaciji, proti kateremu postavlja Poljska načrt
federacije med narodi vzhodne Evrope, ki ga Mo-
skva označuje za protiruskega. Poljski načrt po vsej
verjetnosti uživa podporo Londona. Tako se med
zavezniški pripravlja »mir po zdravih načelih demo-
kracije«. Pri vsem tem pa se pripravajo za medve-
dovo kožo, ko je medved še živ. (Stampa Serac.)

Angleško-ameriški spori za Kitajsko

Tokio, v marcu. Ze nekaj tednov ni tu ališati drugih besed o Združenih ameriških državah ko to, da bodo morale Združene ameriške države čimprej začeti ofenzivo proti Japonci. Ta ofenziva pa bi se začela na področju kitajskega ozemlja. Ta novi načrt je sprožil Roosevelt sam in ga omenil na neki seji in bi ga izvedle ameriške čete. Temeljni pa načrt na tem, ker niso imeli anglo-ameriški letalski napadi z otokov Tihega oceana prav nobenih uspehov in niso sovražnika prav nič oškodovali.

Japonske postojanke.

Japonci so zasidrani v jako utrjenih postojankah, in sicer kakor je poročal general Mac Arthur, so do zob oboroženi na vseh postojankah na otokih od Timorja do Salomonov, to je v razdalji 2000 milj. Nekateri teh otokov so oddaljeni od Avstralije samo po 200 milj. In ameriški častnikar, ki je dal o vsem poročila tudi omenjenemu generalu, je dejal, da so Japonci tako pripravljeni na vse vrste bojevanja v območju Avstralije, da lahko rečemo, da je vsa Avstralija čimbolj ogrožena. Anglo-američani imajo dalje svoje težkove v bojevanju z Japonci tudi v avstralskih prebivalcih, ki niso niti malo navdušeni za bojevanje in se zlasti nočejo dajati v roke Američanom, saj so vendar podložniki Angležev. Američani se skušajo okoristiti z letalskimi oporišči v avstralskem območju, in v skupini otočja Samoa, tako da bi imeli najboljšo letalsko področje na pol poti med Havajskim otokom in Novo Zelandijo. Vpravo to poteka življenjska črta za Združene ameriške države v Tihega oceana. Glede na strategijo Združenih ameriških držav kakor tudi Anglije, je treba Japonsko zadeti prav v živo, a ne kaže, da bi bilo kje boljše mesto za to kot na Kitajskem, zlasti še, ko se v ta namen lahko izrabljajo nasprotje Kitajcev sprbo Japoncev ter bi tako Anglo-američani zapletli v svoje namene tudi ta še trajajoči spor.

Za monopol na Kitajskem.

Predvsem je Amerika tieta država, ki si je vsak slučaj pustila zmeraj odprta vrata na Kitajskem. Amerika je imela in ima zmeraj koristi od tega, če je Kitajska sovražna Japonci, zato je razpredla ondi že vse svoje mreže. Pozabiti ne smemo, da je več ko 450 milijonov kitajskih po-

trošnikov, na katere računajo jenkejski in židovski trgovci z Wall Streeta!

Položaj v Kitajski pod vladno Čangkajška je jako negotov, saj je Amerika Čangkajško vse preveč samo obljubljala, a dala ni nič. Zdaj so prišli v Beli hiši do prepričanja, da niso nič več časi samih obljub, ampak bo treba te obljube tudi izpolniti. Nedavni obisk Čangkajškove žene v Washingtonu je bil pač pregovoren opomin Rooseveltovi vladi, da je treba besede spremeniti v dejanja. Amerika pa se bo morala tudi ozirati na Čungkingovo Kitajsko, to je na režim Kitajske v Nankingu. Japonska je v teh dneh objavila vest, da se je nasproti Kitajski začela nova politika in da se bo odselej upoštevala Kitajska vlada v Nankingu in so njene odredbe nedotakljive in si torej Japonska ne želi nobenih sporov več s to Kitajsko, a bo pobijala komunizem s Čangkajškovo čelo. Čungking pa v vsem soglašal s Japonci. Amerika se torej zaveda, da na Kitajskem ne sme izgubiti niti minuto časa, čeprav drage izgublja ladje, letala, topove in množice ljudi.

Angleži spet prav dobro poznajo pomen teh najbolj kritičnih razmer, zlasti se glede na smerenice Japoncem priznane Čungkingove Kitajske, zato hiti na vso moč, da si pridobi nazaj Birmanijo in da čimprej prihrani na pomoč Čangkajško. Angleži tozadevno niso samo v škipelch zavoljo Japoncev, ampak tudi zaradi Birmanske ceste, ki je politično in gospodarsko tako velikega pomena za Kitajsko, koder vodijo pota po eni strani v roke Rusiji, po drugi pa Ameriki. Američani navzlic temu, da so se držali splošnega vojnega načrta, želijo, da se ne bi angleška premoč ondi uveljavila, ker je Indija preblizu, kar bi se utegnulo zgoditi v primeru zmage nad Japonci v Birmanijo. V strategijo Tihega oceana devajo zdaj tudi Kitajsko, ki pa le površno kaže podoben velike ameriške imperialistične lakote po Aziji in tako Američani zapostavljajo svoje lastne zaveznike.

Ni izključeno, da se skriva za strategijo Kitajske orodje, ki naj bi služilo proti Japonci, in sicer s severnega in srednjega Tihega oceana. Glavni etan Združenih ameriških držav sam nima preveč upanja za srečen izhod svojih vojnih operacij in hoče sprbo javnosti zastaviti na prvo mesto kopnozemsko strategijo, da si tako že vnaprej zagolovi svoj alibi, če bi se njena oceanska ofenziva nemara ponorečila. (Il Popolo d'Italia.)

Dardanelska Malta

Lemnos, v marcu. — Bil je mrzel, neprijazen dan, ko smo se odpravili iz majhne vasi Mudros, da bi si ogledali angleško pokopališče. Na pustem zemljišču sredi kamnitne sipine so Angleži pripravili zadnje počivališče svojim mrtvim vojščakom, ki so v veliki bitki za Dardanele, leta 1915—16, ondi umrli za domovino. Kakšnega pomena je bil otok Lemnos v prvi svetovni vojni, so nam pri tem obisku doela pojasni. Na preprostih tablicah beremo imena mnogih polkov in številih ladij, in ti podatki nam povedo, koliko ljudi in ladij je Anglija žrtvovala za Dardanele, ki jih le ni dobila. Tu leži mrtvi bojevniki škotskega polka zraven avstralskega pešca, ondi je seržant kraljevega irskega polka poleg novozelandskega gorskega lovca. Del pokopališča zavzemajo grobovi muslimanov egipčevskih in indijske armade, ki so umrli za Anglijo. Nato pa so grobovi pomorskega vojnih ladij: »Ark Royal«, »Agamemnon«, »Lord Nelson«, »Queen Victoria« in tako dalje.

Otok Lemnos, ki je le za 80 km oddaljen od Dardanel, je bil v prvi svetovni vojni oporišče Angležev. Zares ne bi bilo mogoče angleško brodogradbo dobiti nobene boljše naravne luke, kot je v zalivu Mudros, ki je zavarovan z vseh strani z visokimi gorami in je tu prostora za celo armado. To so bile zasidrane vse velike bojne ladje Angležev.

Leta 1941 so nemške čete zasedle tudi otok Lemnos in so si s tem pridobile važno strateško točko, saj je Lemnos v severnem delu Egejskega morja vpravo na osrednji točki.

Le malo je takih vojaških oporišč, ki bi jih bilo moči obseči na prvi pogled — ne le na zemljevidu, ampak tudi v resnici. V jasnem vremenu smo se povzpeli na 300 m visoki »Paradižni grič« na jugovzhodu otoka. Odtod smo imeli prekrasen razgled. Ljudi vrhuncem zahodnega dela otoka se je dvigal lesketajoči se greben 2000 metrov visokega Athosa, ki moli v nebo ko iztegnjen kazalec. Otok Thasos se je blestel v daljini, medtem ko so se dozdevali snežniki Samothrakisa, ki so ga kot Thasos zasedli Bolgari, tako blizu, da bi jih človek kar prijel. Proti severovzhodu in vzhodu smo videli Turčijo: otok Imbros in Dardanele. Da bi se prikradli v to morsko ožino, so Angleži na polotoku Gallipoli izgubili mnogo krvi. Na vzhodu se je dvigalo turško ozemlje nalič tanki, sinji progli, del otoka Mitilena smo komaj še opazili s prostim očesom.

S Stratijem, ploskim, majhnim otokom, kamor je grška vlada pošiljala svoje nezanesljive

elemente, se je zaprlo okrožje krog Lemnosa. Vse, kar smo videli, je v razdalji 30—80 km. Morsko območje tega otoka je torej lahko nadzirati in obvladati.

Zdaj je Egejsko morje, ko se je fronta v Afriki odrinila na zahod, postalo spet odprto bojno pozorišče. Zato so Nemci otok Lemnos primerno utrdili. Grenadirji so zasekali strelske järke v skalnata tla. Ves zemski jezik je preprežen s temi strelskimi jarki, tako da se utegnijo vojski skrivati priplaziti po njih do svojih postojank strojnice, granatnih metalecev in topov zoper tanke. Med posameznimi postojankami so bunkerji, polni streliva. Povsod je več obrambnih točk, ki utegnijo obstreljevati obalo.

Posadka, ki po več tednov opravlja službo na tem oporišču, stanuje v kamnitih hišah, ki si jih je sama zgradila. V sleherni hiši je prostor za bivanje, spalni prostor in pa kuhinja. Razsvetljava je električna.

Medtem ko sedimo v sobi za bivanje in pijemo vroč čaj, nam pojasnjuje oddelni poveljnik, kako začne ob kakem sovražnikovem izkrcanju delovati alarmni sistem. Vse točke na otoku so v zvezi s poveljnim taboriščem na otoku, odkoder bi prihajale rezerve.

Oporišče, na primer, ima istočasno nalogo, da s pehoto brani bolj v ozadju stoječo baterijo težkega topništva. Ta baterija deluje pri obrambi obeh zalivov skupno z oporiščem, lahko pa napada tudi v druge smeri.

Z avtom se peljemo spet nazaj in gremo mimo utrjenih postojank in skladišč. Vidimo, kako so pehotne bojeve naprave in težko orožje porazdeljeni po vsem otoku. Obsežna polja min in žične ovire spopolnjujejo obrambne točke na kopnem. Vozila bojne mornarice nadzirajo obmorsko območje krog in krog Lemnosa, ki je bil nekoč imenovan otok Hefajsta, kjer se je ta bog ognja, kot pravi Homer, koval svoje orožje.

Razdeljevanje krmil za prašiče

Pokrajinski Prehranjevalni zavod obvešča vse rejce prašičev na področju mestne občine Ljubljana, da bo v tekočem tednu delil močna krmila za prašiče.

Rejci, ki želijo dobiti krmila, bodo prejeli nakaznice pri Prevodu, oddelek za krmila, Gosposka 12, dvorišče levo, in sicer:

8. marca rejci z začetnico A—M,

9. marca rejci z začetnico N—Z.

Ducejeve nagrade dvojčkom

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Kranje Francu in Mariji, Gabrijele 46, občina Tržišče, in Colnar Pavlu in Pavli, Breg 24, občina Kočevje, Bric Ivanu in Ani, Razori št. 5, občina Dobrova — nagrade po 600 lir.

Zavod za italijansko kulturo sporoča

Začenja se vpis v naslednje trimesečne jezikovne tečaje: za prvi osnovni tečaj je vpisovanje v ponedeljek, sredo in petek od 16—17, za prvi srednji tečaj v ponedeljek, sredo, petek od 15—16, za drugi srednji tečaj v ponedeljek, sredo in petek od 17—18, za drugi tečaj v ponedeljek, sredo in petek od 18—19, za tečaj v sami konverzaciji se je treba prijaviti v sredo in petek od 18—19. Vpisnina za vse tečaje znaša 35 lir. Tečaji se bodo začeli 15. marca. Vse druge informacije daje Zavod za italijansko kulturo na Napoleonovem trgu 6-l. v uradnih urah od 8—12 in od 15—18.

Razveljavljanje vseh dovoljenj za gibanje po policijski uri

Na temelju višjih odredb objavlja Kr. Kvestura: Razveljavljajo se z dnem 10. marca 1943-XXI brez izjeme vsa dovoljenja za gibanje po policijski uri, izdana na kakršni koli naslov. Po tem dnevu se bodo smeli prosto gibati le tisti Italijani in Slovenci, ki bodo na podlagi tehničnih razlogov na pristojnem mestu dobili nova dovoljenja, kakor to določa uredba Visokega komisarja št. 125 od dne 24. junija 1942.

Trdke in družbe, ki potrebujejo dovoljenja za prosto gibanje po policijski uri za svoje uslužbence, morajo predložiti utemeljeno prošnjo v dveh izvodih na Kr. Kvesturo in navesti vse podatke tistih, za katere prosijo dovoljenje, navesti pa morajo tudi vrsto službe svojih namestencev.

GILL-ovi »Ludi juveniles«

Tiskovni urad Zveze fašijev sporoča: V soboto, 27. februarja se je začela tekma med zastopstvi posameznih ljubljanskih šol. Tekme se je udeležilo 18 moških skupin ter 14 ženskih. Sportniki so se zelo živahno udeleževali tekem in nekatere skupine so že pokazale dokaj dobro pripravljeno in tehnično izvežbanost.

Fašistična Befana v Novem mestu

Tiskovni urad Zveze fašijev sporoča: Dne 3. t. m. je bilo dopoldne v dvorani Kino Krka v Novem mestu razdeljevanje darov, ki ga je vršil ljubljanski železničarski Dopolavor. Pri slovesnosti so bili navzoči civilni komisar cons. gen. Manno Ricci, polkovnik Mezzi kot zastopnik Poveljnika divizije, politični tajnik Fašija, župan, prošt in druge civilne in vojaške oblasti, poleg tega pa inž. Pattavina kot zastopnik železničarskih Dopolavorov. Slovesnost se je izvajala v znamenju toplega navdušenja, ki so ga pokazali mali obdarovanci. Zaključila se je s pozdravom Kralju in Cesarju. Družba ter Oboroženim Silam.

»Prima linea« št. 18

Najnovejša številka tedenskega glasila Zveze bojevnih fašijev je kakor vedno aktualna in prinaša na prvi strani lepo sliko s sestanka med Ducejem in Ribbentropom, kakor tudi načelen članek o tem sestanku. Dalje je na prvi strani pomemben članek Giana Luigijsa Gattija o balkanskem problemu. Na nadaljnjih straneh so posebne pozornosti vredni članki, kakor vseučilišče in GUF, ki komentira šolsko listino, dalje spominski članek, posvečen G. D'Annunziju, članek o bolgarskem slikarstvu in kritika o instrumentalnem koncertu Glasbene Matice, s katerim je ta ustanova priredila svoj tisočletni koncert. Dalje članek o kapitalizmu, socializmu in korporativizmu. Predzadnja stran je posvečena Zvezi bojevnih fašijev in njenim organizacijam v pokrajini. Kakor vedno, je tudi to pot tednik bogato ilustriran.

V večeršnjem sporočilu Preveda o razdeljevanju sira potrošnikom je pri navedbi količine sira na odrezek B nastala tiskovna napaka, ki je iz 75 gr mehkega sira, kolikor ga dobi potrošnik za mesec marec, napravila samo 15, kar s tem popravljamo.

Iz Ribnice

Paketji za interniranje: Finančna straža v Ribnici bo sprejemala pakete za interniranje za mesec marec v dneh 8., 9. in 10. t. m. od 8.—12. in od 13.—17. ure na istem kraju kot doslej. Zaradi pregleda morate prinesiti pakete odprte. Prinesite s seboj šivalne potrebščine, ker morate po pregledu pakete dobro zašiti.

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Zdaj misli, da se je znova poročila in sicer z nekim angleškim plemenitašem ter zahteva, da jo kličejo Lady Smith. Kar se pa tiče otrok, misli, da ima vsak dan enega. Vselej, kadar jo vidim, mi pravi: »Gospod doktor, to noč sem pa imela otroka.« Življenje je združilo vse njene sanje na ostrih čerih stvarnosti. Toda njen življenjski čoln ni bil našel varno in prijetno zavetje na otokih domišljije, razsvetljenih od blaznosti.

Ne vem, če je njeno stanje res tako tragično. Vsaj zdravnik mi je rekel: »Če bi jo mogel pozdraviti s čarodajno palico, bi tega ne storil, saj tako je mnogo bolj srečna.«

V splošnem so blazni mnogo srenejši od normalnih ljudi. Mnogi naravnost uživajo v svojem stanju, saj so v njem rekli vsa vprašanja. Vsak izmed njih vam lahko podpisal ček za milijon dolarjev, ali pa važno priporočilo za svetovnega cesarja. V svojem fantastičnem svetu so našli način, kako zadostiti tisti želji po veljavi, ki so jo prej tako gojili in ki ji trda stvarnost ni mogla ugoditi. Če je torej to stremenje po veljavi zmoglo spraviti ljudi v blaznost, si morete misliti, kakšne čudeže doseže lahko vsakdo izmed nas, če mu zadosti, seveda pošteno, čeprav širokogrudno v vsakdanjem obnevanju z bližnjikom.

V kolikor vem, je bil samo en mož, ki je dobival štipendijo v znesku enega milijona dolarjev na leto. In v brk vsem zgodbam o škotskem skopuštju je bil prav škot, ki je možu plačeval to čedno vsotico. Bil je slavni Carnegie, ki je plačeval Karlu Schwabu ta bajni znesek. In zakaj? Ali ker je bil Schwab kakšen veleum? Kaj šel! Ali zato, ker se je razumel bolj kot drugi na proizvodnjo jekla? Še manj. Schwab sam mi je rekel, da so se mnogi njegovi podrejeni tekmeči razumeli na to veliko bolje od njega. Toda Schwab je imel to veliko prednost, da je znal občeati z ljudmi. Bilo mu je vrojeno, da je znal zadostiti željam po priznanju in pohvali in tako je dosegel, da je sam žel priznanje in pohvalo. Kaj je bila torej Schwabova skrivnost? To nam razodeva sam s lastnimi besedami, z besedami, ki bi se morale viliti v bron ter pritrčiti na vidno mesto v vsaki hiši in v vsaki šoli, v vsaki pisarni in v vsakem podjetju; besede, ki bi se jih moral naučiti vsak deček na pamet in ki bi mu veliko bolj koristile, kakor pa spregatev nepravilnih grških glagolov ali pa znanje o vremenskih prilikah v Braziliji; besede, ki so zmogljive spreminiti življenje v človeku, ki bi se stalno po njih ravnal:

»Mislim, da je moj največji dar sposobnost, da znam vzbuditi v svojih bližnjih največje navdušenje, in to predvsem a priznanjem zaslug ter z neprestanim vzpodbujanjem. Nič ne uniči stremljenja človeka tako, kakor kritika njegovih predstojnikov. Jaz ne kritiziram nikoli nobenega. Verujem namreč v možnost, da se delovni donos mojih podrejenih da pomnožiti. Zato rad pohvalim, izogibam se pa očitania in obsojanja. Če hočem, da se kaj naredi, se ne bojim dati priznanje in pohvalo. Ob vseh svojih bogatih izkušnjah, ob vseh svojih odnosih s tolikimi in tako velikimi ljudmi najrazličnejših delov sveta še nisem našel človeka, čeprav je tako velik ali važen, ki ne bi delal bolje in bolj uspešno ob odobravanju svojih predstojnikov, kakor pa ob graji in obsojanju.«

To je bil tudi eden glavnih vzrokov neslišane sreče Carnegieja. Celu v drobu je hotel biti ljubezniv in prisrčen s svojimi sodelavci. Spisal si je namreč tale nagrobni napis: »Tukaj leži mož, ki je obvladal umetnost, narediti iz svojih bližnjih boljše ljudi, kakor je sam.«

Tudi Rockefeller je poznal to umetnost. Ko je njegov družabnik z napačno spekulacijo v Južni Ameriki izgubil milijon dolarjev, ga ni obsojal, temveč mu je celo čestital, da mu je uspelo rešiti šestdeset odstotkov kapitala.

Za večino ljudi je glavna hrana samoljublje. Mi hranimo telesa naših otrok, naših podrejenih, toda premalokrat zadostimo njihovemu stremljenju po veljavi. Dajemo jim meso in krompir, zato da se razvijejo njihove telesne sile, zanemarjamo pa prevečkrat prilžnosti, da bi jim dali pohvalo in jim izrazili svoje spoštovanje, ki bi jim leta in leta donelo v njihovem spominu, sladko kakor zvoli najslajše glasbe.

Zdi se mi, da marsikateri bralec pri tem go-dnja: »Stara stvar! Prilživanje! Saj sem že poskušal in ne velja nič, vsaj takrat ne, če govorim s pametnimi ljudmi.«

V resnici se prilživanje kaj malo obnese s pametno obdarovanimi ljudmi. Je površno, lažno in čestokrat brezuspešno, čeprav so nekateri tako žejni in lačni samoljublja, da požirajo najbolj de-bele in neresnične izmišljotine, kakor lakotnik, ki požira travo in žuželke.

Ali ste se kdaj kdaj vprašali, recimo, zakaj sta brata Mdivana imela tako srečo in tak uspeh na ženitvenem sejmiku s tolikimi ločitvami? Kako je tema knezova uspela, da sta poročila dve filmski zvezdi, eno slavno primadono in še slovitio milijonarko Barbaro Hutton?

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITICNE MOČI PETROLEJA

Danes je v okolici Commodore Rivadavia več kot 2000 vrtnalnih stolpov. Letala, ki lete v Evropo, se tukaj zalagajo z bencinom in argentinška država sama proizvaja tukaj vsako leto milijon ton petroleja. Pingvini in morski levi začudeno gledajo, kako teče petrolej v parnike, 20.000 ljudi živi tod od črnega zlata. V Plazu Huincul živi 10.000 ljudi od petroleja. Vsenaokrog je sama puščava, sam pesek. Vodo dovažajo v cisternah. Vsakdo dobi 5 litrov vode na dan. 100 km okoli Plaza Huincul, ki leži na visoki planoti Kordiljerov ni žive duše. Tu pa tam zeleni nekaj kakete, tu pa tam leži okostnjak poginule živali. Dan in noč čakajo delavci tukajšnjih petrolejskih polj na morebitne mimoidoče. S topimi obrazi sledijo dviganju in padanju vrtnalne diela, dan in noč stoji otrpli ob rafinerijah, vrtnalnih stolpih in uravnavajo temperaturo ter zračni pritisk. Mala eksplozija od časa do časa, ki poruši vrtnali stolp, prelomi to enoličnost, ki pa se kmalu spet povrne. Tako je življenje petrolejskih delavcev, bojevnikov petrolejskih polj. Komaj malimo na te ljudi, kadar se vozimo v avtomobilu, komaj kaj vemo o njihovem enoličnem življenju. Večkrat slišimo romantične zgodbe o bogatih kraljih petroleja, prav malo pa slišimo o tragičnih katastrofah, ki se tolikrat dogajajo v petrolejskih okrajih. V letih od 1858, odkar je Drake prišel vrtati v Titusville pa do leta 1933, so navrtali nič manj kakor 1.168.000 petrolejskih studencev, od teh 659.000 v Združenih državah. 4,4 milijarde ton petroleja so izčrpali iz teh vrelcev, 2,2 milijardi ton samo iz vrelcev Združenih držav. Toda nihče ni štel žrtv tisočev in tisočev, ki so padli, ki so umrli, ki so se pogrezli in zadušili v močvirju, ki so umrli zaradi težkih bolezni. Nihče doslej še ni opisal tragične drame petrolejskih delavcev, ne nevarnosti, v katerih so se nahajali iskaleci petroleja, ne močvirij, v katerih je zavratno čepela malarija in umorila na tisoče in desetstisoče delavcev, ne žrtv divjih in nenadnih napadov divjih rodov v pragozdovih. Preden je

zasvetila prva petrolejska, koliko žrtv je moralo pasti za njen plamen, za njen medel soji

In kdo ve za vse nesreče, ki so se pripetile zaradi ogromnega pritiska petrolejskih vrelcev, ki so udarili na dan s tako silo, da so porušili vse naprave, zadušili stotine ljudi in se potem vneli ter goreli leta in leta, ne da bi jih mogli pogasiti. Koliko škode so povzročali taki požari, koliko denarja je tako rekoč zgorelo. Vse ni nič pomagalo. Čim so postavili z velikim trudom eno napravo, jo je nenadna eksplozija podrla in obenem uničila toliko življenj. Pričeli so znova in sredi dela se je primerilo isto.

Zanimivo je vedeti, kako gase danes petrolejske požare. Ker je pritisk mešanice petroleja in plina večji od zračnega pritiska, ne morejo gasiti tako, kakor gase običajne požare. Tako gašenje bi bilo brez haska. Za gašenje požarov petrolejskih vrelcev se poslužujejo posebnih bomb z močnim pritiskom. Za polnitev takih bomb je potreben nitroglicerlin. Gasilec takih požarov vrže bombo, ki eksplozira in zaradi silnega pritiska zaduši požar. V Ameriki so se specializirali posebni gasilci petrolejskih požarov. Ti ljudje zaslužijo veliko, tvegajo veliko in kar zaslužijo ne morejo porabiti ob še tako razkošnem življenju, ker prej postanejo žrtve svojega poklica.

Nič manj težaven in enoličen je poklic tistih, ki petrolej črpa v petrolejske ladje. Tudi ti ljudje tvegajo veliko. Izpostavljeni so stalnim nevarnostim zaradi izbruhov požarov. Enako je z mornarji, ki prevažajo petrolej na petrolejskih ladjah. Najmanjša iskra požene ladjo v zrak in z njo vred vso posadko, najmanjša iskra lahko uniči v nekaj minutah sto in sto življenj.

Sedanja vojna je prinesla v veliki svetovni boj za petrolej veliko novega in nepričakovanega. Vojna, ki se je nepričakovano zavlekla, je izčrpala petrolejske zaloge marsikaterih držav. Res, da je sintetičen bencin nekaterim državam v nadomestilo za petrolejske vrelce, vendar je veliko na boljšem tista država, ki proizvaja iz petrolejskih vrelcev čim več bencina. Desettisoči letal, tankov, avtomobilov in drugih tovornih vozil porabi dnevno na tisoče ton petroleja. Zato so se sedanje vojskujoče države v prvi vrsti pobrigale za zadostne zaloge bencina in so prvi vojni pohodi šli v pretežni večini v tej smeri da se zagotove surovine ki so neobhodno potrebne za dolgo vojskovanje, zlasti pa petrolej. To smo videli posebno ob izbruhu

ameriško-japonske vojne. Velike petrolejske naprave na Javi, Sumatri, v Nizozemski Indiji in drugod so bile uničene, da ne bi prišle sovražniku v roke in bi mu ne mogle biti naravne zaloge petroleja takoj na razpolago.

Če je v prejšnji svetovni vojni veljalo: kaplja petroleja je vredna kapljo krvi, velja to še veliko bolj za sedanjo vojno. Prejšnja vojna še daleč ni bila tako tehnična vojna kakor sedanja, tako »motorizirana« kakor sedanja. Zato je razumljivo, kolikega pomena je za sedanje vojskujoče države petrolej. Države, ki nimajo dovolj petroleja in so na kakršni koli način odrezane od dovoza te tako potrebne in drage tekočine, so obsojene na poraz. Vzemimo primer, da je potrebno za letalo, ki hoče preleteti 100 milj, potrebno eno tono surovega petroleja. V sedanji vojni pa je dnevno v prometu najmanj 10.000 letal, na desetstisoče motornih vozil (avtomobilov, kamionov, tankov, motokolkov itd.), ki porabijo na deset in stotisoče ton petroleja. Naj bo splošna svetovna proizvodnja petroleja še tako velika, bo tej ali oni državi nekega dne potekla zadnja kaplja bencina in ne bo ji preostalo drugega, kakor da se uda, da se preneha vojskovati. To je računano za primer, da se bo vojna v resnici tako zavlekla, kakor nekateri računajo. Vedeti pa moramo, da je več sto vrtnalnih stolpov, čistilnic in drugih naprav za pridobivanje petroleja in bencina uničila sedanja vojna in da proizvodnja ni tako velika, kakor je bila pred pričetkom sedanje vojne.

Naj bo izid te vojne tak ali tak, gotovo je eno, da je igral v njej petrolej eno glavnih vlog. Ne motimo se, če rečemo, da je v gotovih otenkih ta vojna tudi vojna za petrolej. Vemo za zaloge Amerike, za zaloge Anglije, za zaloge osonih držav. Vsaka od teh držav bo skušala ohraniti do konca najbolj nujne zaloge petroleja, vsaka od teh držav bo skušala izkoristiti prednost zmag tudi na petrolejskih bojiščih in si zagotoviti zaloge petroleja tudi za bodočnost.

Zaključek sedanje vojne bo prinesel veliko novega prav v tem pogledu. Petrolej je še vedno surovina, ki je odločilnega pomena v tej vojni; in ko se bodo po tej vojni obziranja že davno razjasnila bomo šele mogli dobiti del prave slike o vrednosti petroleja, o borbi zanj. Videli bomo, da je tudi v tej vojni odtehtala kaplja petroleja kapljo krvi, če ne celo več. Razumeli pa bomo tudi marsikatero ozadje bojev za petrolej, za to črno zlato. (Konec.)

Tudi obrtnikom so odprta vrata v svet umetnosti

Zivljenje mesta pomeni skladno sožitje mnogoterih stanov. Vsi stanovi so potrebni, vsi etanovi so ugledni in vsi naj bi se med seboj podpirali in dopolnjevali. Izobražen človek ne bo podcenjeval niti enega stanu, pa naj bo navidezno še tako skromen. Edino, kar naj bi bilo pri presoji posameznih stanov, razredov ali poklicev mero dajno, je stopnja stremljenja, prizadevanja in zmogljivosti za splošni blagor. Delitev stanov v višje in nižje je po sodobnem gledanju neumestna; vprašanje je samo, ali si kot uradnik ali vrtnar, kot krojač ali gostilničar, kot odvetnik ali čevljar mož na mestu ali niso.

Mešan, ki je navezan na sožitje mnogoterih stanov, ima seveda svoje želje. O teh željah smo nameravali govoriti. Sedaj, ko smo končali pomenke z gostilničarji in trgovci, so na vrsti obrtniki, katerih udeleževanje je v tesni zvezi z našo stanovansko kulturo pa z oblačenjem in podobnim. Pomenili se bomo torej z mizarji, ki skrbijo za pohištvo ali za notranjo opremo stanovanj, s krojači, ki nas oblačijo in s čevljarji, ki nas obuvajo.

Cesa si želi mešan od svojega obrtnika? Želje so mnogotere in v tem okviru lahko navedemo samo glavne: solidne postrežbe si želi, točne izvršitve naročila, dobrega blaga, okusne izdelave, strokovnega posveta in zmerne cene. Glede obrtnikov, ki smo jih navedli zgoraj, mora biti ljubljancem kolikor toliko zadovoljen. Izkuseni mojstri so temeljiti poznavalci blaga in velika večina si jih prizadeva, da bi bile stranke z njimi zadovoljne. Pozna se jim, da so se učili v mladih letih pri mojstrih s tradicijo in da so se tudi pozneje prizadevali, da bi si obogatili svoje znanje.

Primeri, da bi obrtniki ne bili kos nalogam, katere so prevzeli, da bi se usteli pri proračunu, da bi odlašali z rokom za izgotovitev dela, so v Ljubljani redkejši in pomenijo izjeme. Ljubljanski obrtnik je soliden in točen; lahko tudi rečemo, da je strokovno zelo razgledan in da se lahko primerja z dobrimi in najboljimi mojstri inozemstva. Pri tem ne gre za pohvalo, temveč za stvarno ugotovitev. Pisec teh vrstic je živel več let v različnih mestih inozemstva in izkušnje, ki jih je imel z mizarji, krojači in čevljarji, govorijo v prid domačim obrtnikom.

V vzpodbudo mlajšim obrtnikom naj navedem nekaj podrobnosti, ali če hočete malenkosti, ki so mi bile všeč pri poslovnih stikih z našimi obrtniki. Pri svojem mizarju sem zagledal precejšnjo strokovno knjižnico z ilustracijami modernega pohištva. Ze po prvih pomenkih sem se prepričal, da si ne prizadeva samo, da bi bili njegovi izdelki solidni, temveč da je sposoben tudi za debato o okusu. Poznal je različne sloge pohištva, razumel se je na ubranost barv in zagovarjal enostavne izdelke, ki so lepi in praktični hkrati. Tudi me je vprašal, če imam stalno stanovanje ali pa sem navezan na selitve. Pri pohištvu namreč ni vse eno, če ga naročiš za lastno hišo, kjer bo etalo desetletja, ali pa se boš selil z njim iz kraja v kraj. V stalnih stanovanjih je lahko pohištvo obsežno in masivno, človek pa, ki se seli, daje prednost lažjim, manjšim in lažje prenosljivim predmetom. So to malenkosti, na katere čisto pozabimo, obrtnik pa jih mora vedeti in mora nanje opozoriti svojo stranko.

Med lepe obrti spada tudi krojaški poklic. Je to poklic, ki oblikuje zunanjo podobo človeka, ki rešuje mnogotera estetska vprašanja in je, kakor tudi mizarstvo, v tesnih odnosih z lepo umetnostjo. Dober krojač se ne bo zadovoljil s tem, da bo ponudil stranki modno ilustracijo, kajti pri krojaškem ustvarjanju ne gre za golo posnemanje mode, temveč za mnogotere podrobnosti, od katerih je odvisno individualno okusno oblačenje.

Med strankami jih je brez dvoma veliko, ki nimajo časa, da bi zasledovali modne novosti in jim tudi ni na tem, da bi se oblačili tako, kot je naslikano v revijah. Tem mora krojač postreči s posvetom. V modi so brez dvoma gotova stremjenja, je gotova utemeljitev bodisi estetska ali praktična, in od mojstra pričakujemo, da ne pozna samo oblike, temveč tudi vodilna načela. Vsakdo, ki si naroči novo obleko, ima veselje s tem, da

† Flajnik Jože

Dne 19. februarja je pri vaši Veliki Nerajec padel od partizanske zasede Flajnik Jože, doma iz Hrasta pri Vinici, član vaške straže v Črnomlju. Pred nekaj tedni je vstopil v vaško stražo z drugimi hrastovskimi fanti, ker niso več mogli zdržati doma zaradi partizanskega terorja. Hrast so namreč partizani neprestano nadlegovali in tudi ropali. Pokojni Flajnik Jože je bil vzoren katoliški fant, ki je vedno in tudi sedaj kljub težkim razmeram vestno izpolnjeval svoje verske dolžnosti in bil v tem svetel zgled drugim. Pokopan je bil ob obilni udeležbi ljudstva na viniškem pokopališču. Vsa vas in okolica, ogorčena nad tem partizanskim dejanjem, sočustvuje s pokojnikovo družino in ga bo kot prvo žrtev iz viniškega okraja ohranila v častnem spominu.

Malo uvoda k jutrišnjemu simfoničnemu koncertu

Vodstvo simfoničnih koncertov želi svojim zvestim poslušalcem z XI. simfoničnim koncertom nuditi o pustu nekoliko oddiha pri veseli glasbi. Očarljivi zvoki klasične opere se bodo menjavali s Tarantelo, valček s Slovanskim plesom, baladna glasba s Kolom. Tako bomo v letošnjem pustu sede prisluškovali plesni glasbi in čutili radost le notranje, zato pa tem globlje. Prepričani smo, da med nami ni mnogo filistrov, ki bi igrali izvedbo umetnin vesele Muze po tako dovršeni umetniški skupini, kakor jo tvori danes ljubljanski simfonični orkester. Saj nam je sam mojster Talich pokazal, da umetnost ni samo emera Muza, ko je prvi v Ljubljani izvajal simfonični spored samih valčkov s tedanjim Slovenskim filharmonijo, in starejši ljubljanci, ki se te pustne prireditve spominjajo, trde, da niso več slišali lepše izvedbe valčkov. (V naslovu »Simfonični koncert« se nanaša beseda »simfonični« na izvajajočo skupino, t. j. simfonični orkester, ne pa na spored; tako analogno. Zborov ali instrumentalni, vokalni ali orgelski koncert.) Spored ne vsebuje problemov, ki bi jih bilo treba razlagati. Malce programske podlage najdemo le v krasni Weberjevi glasbeni sliki »Poziv na ples« (original klavir, instrumentacija Berlioz-ova). Začetni čelo predstavlja kavalirja, ki v koncertni dvorani vabi izvoljenko k plesu. Da to v romantičnih časih ni bilo tako meni nič tebi nič, prito dialog med njim (čelo) in njo (klarinet). Nato sledi koncertni valček. Ko ta konča (poslušalstvo tu običajno vpade v aplavzom!), vede galantni kavalir svojo damo zopet na njeno mesto, se prikloni, v srečo pa ostane sentimentalni spomin. Pri plesu ur (Ponchielli) si predstavljamo zaporedoma vse ure dneva in noči: jutranji mrak, sončni vzhod, svetle dneve ure, večerne in nočne ure, misteriozno polnoč in znova triumf dneva.

Je lepa in da mu z ozirom na posebnost postave, drže ali če hočete tudi značaja, dobro pristaja. Kar se tega tiče, lahko rečemo, da naši krojači niso samo ročni delavci, temveč da se razumejo tudi na inteligenčno stran svojega poklica.

Tudi čevljarji niso samo ročni delavci. Danes se sicer zadovoljimo s tem, da nam izdelujejo močne in trpežne čevlje, ki jih bomo udobno nosili, v mejah možnosti pa radi vidimo, če nam postrežejo tudi z odgovarjajočo obliko kože,

Srečanje s pisateljem Temeniške doline

Največ opravki, službeni in zasebni, so me napotili v Ljubljano. Takrat imam mnogo dela in ne morem sedeti ob kavarnškem ali gostilniškem oknu. Šele večer mi je dal toliko časa, da sem se oddahnil pri skromni večerji. Pokušal dolenjca, kar sem tudi sam Dolenjec, kadil cigareto in se oziral po gostih, ki so prihajali in odhajali. Bili so večji del starejši gospodje, ker se jim je poznalo, da so že mnogo preizkusili v svojem življenju in marsikaj doživeli.

Pri sosednji mizi opazim gospoda širokih brkov, resnega na pogled in fizično še dokaj močnega, ki je s primernimi kretnjami in pogledi skozi velike naočnike dajal očji družbi živahno razpoloženje. Kadil je pipo in imel pred seboj nekaj črtnice.

Spomin mi je pritegnil iz »Očiščevanj« v Mohorjevem Slovenskem berilu na strani 36 njegovo sliko ter sem bil dvomljivo prepričan, da je to pisatelj:

Temeniške doline

gospod Zorec Ivan, domačin in moj rojak. Če rečem »moj rojak« ali »naše«, mi ne bo nihče zameril, tudi ne sam gospod pisatelj, ker je pomen besede resničen. Ravno tam, kjer je on podel krave, skakal čez mejo, trgjal ob potu v šolo in cerkev rože, gledal rdeča sosedova jabolka, ali zalagal kamen v psa, ki je tekel po vasi, sem hodil jaz. Ravno tam sem se poigraval s svojo otroško mladostjo, podil za kokošmi, plezal na drevesa, dražil pse in razkopaval pličja gnezda. Kakor, vidite, sem upravičen reči »moj rojak«. Ponosen sem na to besedo, še bolj pa na osebo samo.

Spraznil sem prvi četrti, pokadil nbroj cigarete in poklical drugega. Vprašam strežnico: »Ali je to pisatelj gospod Zorec Ivan, ali se motim?«

»Da, to je on, ki tamle sedi!«

Poprosil sem jo, če mu sporoči, kdo sem in da bi prav rad z njim govoril. »Prosim,« je rekla in ga obvestila. Takoj sem spoznal, da mu je všeč. Zato se je dvignil in prišel k meni. Povdal sem mu, kdo sem, da živim tam, kjer je on nekdanj, in da sem funkcionar njegove rojstne občine.

Poznanstvo je prišlo do zaključka, vsleda sva se bliže drug drugemu in si bila prijatelja.

»Poznam vas že dolgo; po vaših spisih mi je ime jako znano.«

»Prav tako, me veseli, da se rojaki zanimajo za moje reči.«

»Se in zakaj bi se ne? Saj so vendar prav vsi vaši spisi posvečeni moji zemlji, tisti rodni, na kateri živim, jem kruh, hodim po njej in jo vsak dan gledam. Prav všeč mi je vaša knjiga »Domačija ob Temenišču«. »Beli menihi«, »Štiški tlačani«, a najbolj pa »Iz nižav in težav«. Danes sem vas spoznal po sliki iz črtice »Očiščevanje«, ki je natisnjena v Mohorjevem Slovenskem Berilu.«

»Da, to je malenkost reče. Napisal bi za to berilo kaj drugega, kaj boljšega, a me ni urednik na to opomnil!«

»Kako živite Dolenjci? Kako moji znanci? In kaj je novega v moji rojstni vasi Mali Gaber 1? Ali tista peč, na kateri sem trgal prve blače, še stoji? Hika tudi?« In zemljo mojega očeta, kdo jo obdeluje? Spomini mi prihajajo na dan in sem vesel, da o tem govoriva! Sedaj poznam vas in vašega očeta. K vašemu stricu Zajcu Jožetu, ki je bil nadučitelj v Velikem Gabru, sem hodil v šolo. Dober je bil in prav je vzgajal mladino. Tudi danes bi bilo treba mnogo takih učiteljev. Dolgo je že od tega. Gotovo je že umrl, a slišal nisem.«

»Vse vam je že znano o domačem kraju in vsega se že dobro spominjate, kakor slišim iz pripovedovanja. Spomini vas vlečejo v rojstni kraj. Saj jih tudi dobesedno izražate v svojih spisih, katere ste dali v javnost. Pozna se vam, da ste Dolenjec. Še govorica vas razodeva in niste zavrgli značaja in kmetske besede, tiste, katere vas je učila mati. Še ste korenina, še mlad, zlasti po duhu, kakor čutim!«

»Vse je prav tako, kakor govorite. Posebno domači kraj, zemljo in ljudi še prav tako ljubim, kakor sem jih v mladosti. Sicer pa nisem star, pač pa nad šestdeset let na svetu delam, berem,

z lepo kombinacijo usnja in z odgovarjajočimi barvami. Vidimo torej, da so tudi obrtnikom odprta vrata v svet umetnosti. Prvo in glavno, kar si želi človek od obrtnikov, so izdelki, ki so solidni, vestno izdelani in trpežni; razen tega pa išče tudi izsolanost okusa veliko vlogo. Naši zastopniki lepih obrti so vsekakor na dobri poti in izdelki naših mizarjev slovijo celo daleč preko meje. Tudi v bodoče bo prav, če se bodo obrtniki zavedali, da sloni njih uspešnost na solidnosti in okusu, kar je treba vedno iznova poudarjati in poglobljati. Tudi obrtnik si mora vse življenje prizadevati, da gre z duhom časa naprej.

pišem, se učim in se bom do groba. Vedno, posebno takrat, ko sem žel v pokoj, sem mislil, da si tam doli kupim košček zemlje, čeprav bi bila slaba, kamnita in grudasta. Da si na njej postavim hišico, majhno, skromno, a lepo. Napravil bi čebelnjak in zadaj sadonosnik. Učitelj bi bil kmetski in dobro bi gospodaril. A spredaj bi napravil zelenjadnik in poleti nekaj gredic za cvetlice, saj jih še vedno ljubim in si rad vtaknem v gumbico nagelj. Časi so mi prekrizali našt in ostal sem v Ljubljani. V tistem času, ko sem pisal »Domačijo ob Temenišču« sem šel iz Zaplaza mimo vas in si rekel: Vidiš tamle je Trlepovina, tamle je oral Trlep s svojimi sinovi. Tamle dol v Topolih je zorelo njegovo žito in tamle gor sem jaz pasel krave. Ponovno poudarjam, da so to spomini, ki si jih priključim za trenutek.«

Spoznal sem ga takrat, da ima solzne oči. Obrisal si jih je in prižgal pipo. Tudi jaz sem kadil in nervozno praskal po mizi. Izmenjala sva si ga dvakrat po pol in naročil sem tretjega.

Gospodarstvo

Italijansko-grška trgovina

Ze pred izbruhom sedanje vojne je bila trgovinska izmenjava med Italijo in Grčijo živahna. Še bolj pa se je razvila, ko so Grčijo zasedle oene čete. Vendar je glavna ovira v tej trgovini pomanjkanje ravnotežja v trgovinski bilanci. V prvih mesecih po zasedbi je prišlo izredno veliko italijanskega blaga v Grčijo, temu nasproti pa ni stala primerna količina grškega izvoza v Italijo. Zaradi tega je nastal velik klirinški saldo v korist Italije v znesku skoraj 100 milijonov lir. To je povzročilo, da so morali italijanski izvozniki mnogo časa čakati na svoj denar in so zaradi tega vedno bolj omejevali svoj izvoz. Sedaj pa je prišlo do znatnih izprememb. Italijanski urad za zunanjo trgovino je sklenil novo plačilno pogodbo z Grško banko in je bil uveden popolnoma nov klirinški račun z veljavnostjo od 1. januarja 1943. Vse terjatve italijanskih izvoznikov iz prejšnjega računa, ki je bil zaključen z 31. decembrom lani, so bile poravnane, ker je italijanska državna blagajna dala predujem v znesku 100 milijonov lir, ta znesek pa naj bi bil kasneje postopno izplačan iz donosa kompenzacijskih poslov. Italija bo skrbela z bolj tankovestnim izdajanjem izvoznih dovoljenj, da bo mogoče uvoz plačati z grškim izvozom. Zaradi tega je sedaj vsa grško-italijanska trgovina osredotočena pri družbi SAGIT. To bo koristilo tudi romunski in madžarski trgovini, ker sta ti dve državi mnogo izvažali po italijansko-grškem kliringu.

Število podjetij v ljubljanski pokrajini. Ob času ustanovitve Pokrajinskega sveta korporacij je bilo v ljubljanski pokrajini 145 industrijskih podjetij, 5580 obrtnih podjetij, 3296 trgovinskih obratov in 1526 gostinskih obratov. V drugi polo-

Gostje so vedno prihajali in odhajali, toda nikogar nisem videl. Večerni čas je tekel hitro naprej in lahko bi zapel, kakor tisti:

Lep večer je nama bil...

»Kako pa s pisateljevanjem? Ali boste kmalu kaj izdali? Težko že čakam, samo da bo iz našega kraja.«

»Bom! Ravno sedaj pišem. Najbrž založim drugo leto. Pišem počasi, največkrat ponoči, premišljeno in preudarno. Kdaj se pleve korenje in žanje oves? To mi je ušlo iz spomina, ker je že dolgo od tega, ko sem kmetoval. Potrebujem ta čas za opis v novi knjigi.

»Kaj pa nameravate? Kak bo naslov novi izdaja?«

»Hm! Naslov? Še sam ne vem točno. Sedaj sem ji dal ime »Trlepovina«. Upam, da naslov ostane, ker se mi zdi beseda precej trdna in krepko zveni. Ali ne?«

»Da, res je! Podkrepite jo še bolj, zazveni naj še bolj in pokažite v luči ljubezen do domače zemlje.«

»Saj je res lepa! In zakaj se narod peha za tužost? Zakaj to? Narod izumira, a zemlja ostane. Kaj nam bo to!«

»In kakšna bo vsebina nove knjige, ki bo navdušela bralce?«

»Vam povem v glavnem. Trlepova domačija je bila velika in gospodaril ji je Trlep, pameten in bister mož. Imel je deset sinov, s katerimi je oral in preobračal grudaste brazde. Trlepka je bila žalostna, ker ni imela hčere. In... itd.«

Iz lokala so gostje odhajali. Pristopil je le kak postrežek, ga zvrnil četrtni in odšel. Tudi midva sva se zganila in odšla. Zunaj sva se poslovala, si podala roki in si želela: Lahko noč! In sanjala o kraju, kjer sva oba preživela svoji mladosti!

L. Zajec.

Križanka št. 77

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18										21				22		23
24				25					26				27			
28				29					30				31			
32	33	34	35	36	37	38	39	40		41	42	43	44	45	46	48
49					50					51				52		
53					54					55				56		57
58					59			60						61		62

Vodravno: 1. slovenski prevod Gogoljevih povesti. 18. staroslovanska boginja. 19. reka na Madžarskem. 20. glas (tujka). 21. trska, smet. 22.

veljstva Oboroženih Sil v slovensčini — 13.25 Orkester vodi dirigent Petralia — 13.12 Opera glasba na ploščah — 14. Poročila v italijansčini — 14.10 Koncert radijskega orkestra, glasba za godalni orkester — 14.40 Pisana glasba — 15. Poročila v slovensčini — 17. Napoved časa, poročila v italijansčini — 17.15 Koncert kitarista Stanka Preka — 17.35 Godalni orkester — 18.30 Prenos simfoničnega koncerta iz velike unionske dvorane — 19.30 Poročila v slovensčini — 19.45 Lahka glasba — 20. Napoved časa, poročila v italijansčini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini — 20.30 Simfonični koncert — 21.30 Predavanje v slovensčini — 21.40 Glasbo Giuseppeja Martuccijsa vodi dirigent Manno — 22.15 Priključene pesmi —

Družba „EMONA“

je začela prodajati

hiše in zemljišča

v Kočevju in okolici. Interesenti se lahko obrnejo za poizvedbe na urad družbe v Kočevju ali na njen sedež v Ljubljani, Ulica 3. maja št. 1.

lovska potrebščina. 24. jed, prikula. 25. moško krstno ime. 26. vrsta drugega kamenja. 27. starorimski vladar. 28. vrt, park. 29. ploskovna mera. 30. vrsta pticev. 31. Chateaubriandova povest. 32. oblika glagola grem. 37. klanje. 41. kaznivo dejanje. 45. oblika cvetenja. 49. eksotični cvet. 50. otočje v Atlantskem oceanu. 51. kraj na Štajerskem. 52. oseba iz Schillerjevega Don Carlosa. 53. arabski naslov. 54. kraj v Slavoniji. 55. srbsko moško ime. 56. izraz iz slikarstva. 57. povelje. 58. vodna žival. 59. čud, značaj. 60. sinova žena. 61. vrsta rib. 62. žensko krstno ime.

Navično: 1. nesreča. 2. pekovska potrebščina. 3. mlinsko korito. 4. mesto v Romuniji. 5. moško krstno ime. 6. reka v Srbiji. 7. upanje. 8. del pohištva. 9. oblika cvetenja. 10. trojanski junak. 11. vrsta krompirjeve jedi. 12. starorimski pesnik. 13. švicarski slikar. 14. žensko krstno ime. 15. zemlja. 16. teža zavoja. 17. malik (tujka). 18. glumač (tujka). 23. razčlenitev (tujka). 33. Sardenkova pesniška zbirka. 34. navedenec. 35. kraj na Nizozemskem. 36. osje gnezdo. 37. oseba iz Sketove povesti. 38. pristanišče ob Azovskem morju. 39. gorivo. 40. pristanišče v Severni Afriki. 41. uskok, prebežnik. 42. mlaka. 43. svetopisemska oseba. 44. sprememba. 45. nemški pisatelj. 46. nasprotje upanja. 47. jadransko pristanišče. 48. madžarski vojak.

Rešitev križanke št. 76

Vodravno: 1. Zogu. 5. težak. 10. iskra. 15. Pilat. 20. Osoje. 21. Pariz. 22. Alani. 23. reva. 24. relé. 25. Pirot. 26. omela. 27. Rutar. 28. Ali-ce. 29. kanal. 30. aroma. 31. Nora. 32. Melk. 36. lovor. 41. alibi. 46. Mosor. 51. Atene. 52. pirat. 53. Azori. 54. biha. 55. Seni. 56. Nacek. 57. Osana. 58. dulec. 59. Trani. 60. Lehar. 61. ikona. 62. para.

Navično: 1. zora. 2. osel. 3. Goli. 4. ujec. 5. Tepelinci. 6. epik. 7. žara. 8. Aron. 9. kita. 10. izolator. 11. Sama. 12. kler. 13. ralo. 14. Anam. 15. piramida. 16. Irun. 17. leto. 18. Avar. 19. tara. 32. mast. 33. eter. 34. Lena. 35. Knin. 37. opal. 38. vice. 39. oreh. 40. raka. 42. lasi. 43. Izak. 44. Bono. 45. Iran. 47. obup. 48. sila. 49. Ober. 50. raca.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 7. suša: Tomaž Akv., spoznavalec in cerkveni učenik; Gavdino, spoznavalec.
Ponedeljek, 8. suša: Janez od Boga, spoznavalec; Beata, mučenica; Kvintil, škof, muš.
Torek, 9. suša: Pust; Frančiška Rimska, vdova; Gregor iz Nise, škof.

Novi grobovi

† Elza Tomazič. V Ljubljani je umrla v soboto 58-letna vdova po nadfaktorju gospa in mati Elza Tomazič roj. Majce. Blaga rajnica je srečno prestala nevarno operacijo in nihče ni mislil, da so ji ure štete. Sodelovala je ves čas svojega življenja v številnih dobrodelnih ustanovah, bila je zglebna mati in žena že pred dobrih 20 leti umrlega nadfaktorja Ljudske tiskarne. Pokopali jo bodo v nedeljo, 7. suša ob treh popoldne iz kapele sv. Jožefa na Zalah. Sv. maša zadušnica bo v župni cerkvi sv. Petra v ponedeljek, 8. suša ob sedmih.

† Terezija Hribar. Dne 27. februarja je v bolnišnici umrla gospa Terezija Hribarjeva, hišnica, stanujoča v Natlačenovi ulici 19. Pokopana je bila dne 2. marca iz kapele sv. Jožefa na pokopališču k Sv. Križu.

† Anton Grims. V Škofji Loki je t. suša žopodnel umrl 79-letni poštni zvičanik v pok. g. Anton Grims. Rajnega, ki zapuša ženo Marijo in tri sinove ter dve hčerki, so pokopali v Škofji Loki 3. suša popoldne. Sv. maša zadušnica bo sedmi dan, 8. suša, v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani ob 6. zjutraj.

† Rudolf Zupančič. V Dolskem je umrl konec februarja g. Rudolf Zupančič, posestnik, trgovec in gostilničar. Blagega in uglednega pokojnika so pokopali 2. suša na farnem pokopališču pri Sv. Agati. Sv. maša zadušnica bo v Ljubljani v cerkvi Marijinega Oznanjenja v torek, dne 9. suša ob 7. zjutraj.

† Jožef Lah. Na Golniku je po kratki in hudi bolezni umrl posestnik g. Jožef Lah. Sv. maša zadušnica za rajnim bo 8. suša ob 7. zj. v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Naj vsem rajnim svetlo večna Luč! Vsem, ki žalujejo za njimi naše iskreno sožalje!

† S. Karmela Potočnik

bivša mariborska prednica, je umrla v petek 5. t. m. zjutraj v Ljubljani, kjer je pri šolskih sestrah-vezičah na Lončarski stezi nad Ljudskim domom v zadnjem času živel.

Rojena je bila 14. septembra 1878 v Rovtuh pri Podnartu, v selški župniji za Škofjo Loko. Preobčlena je bila leta 1909. Zaradi svojih sposobnosti ji je red zapovrstjo zaupal odgovorne službe. Bila je prednica na Visokem (v Bosni), na Koloniji v Mariboru, v Repnjam pri Kamniku, kjer je z umnim kmetovanjem dokazala veliko spretnost tudi v kmetiškem gospodarstvu. Nazadnje je kot izkušena predstojnica vodila veliko matereno hišo velikega reda šolskih sester, ki sedaj deluje v Evropi, Afriki in obeh Amerikah, severni in južni. Blagi pokojnici naj Bog povrne njeno vzorno nesebično delo za Boga in slovensko mladino.

Pogreb bo v nedeljo 7. t. m. ob pol 4 popoldne iz kapele sv. Marije. Maša zadušnica bo v petek 12. t. m. ob 7 zjutraj v kapele šolskih sester, Lončarska 2.

Nova knjižica:

NAŠ OČE

sočasno delo Pita XII v teh časih. Spisal dr. Vilko Fajdiga. Cena ena lra. Dobi se v knjigarnah. — NAROCITE SE NA „KNJIZICE“!

Osebnosti

== Diplomski izpit za strojno inženirja je dovršil na zagrebški tehniški fakulteti g. Vlado Simnic v Ljubljani, Železnikarjeva c. 6. Cestitamo!

Lep jubilej dela

Dne 5. t. m. je dopolnil šestdeseto leto ter bo dne 9. t. m. dočeval svoj šestdeseti god Franc Por, posestnik in pekovski mojster v Prešernovi ulici v Mostah, v krogu številne družine in številnih vnukov. Skromnega mojstra ne odlikujejo javna znanja in znamenja, vendar je zanj in za njegove pač najlepše odlikovanje, da je vzgojil močno in zdravo družino enajstih otrok, se zanje še zdaj vedno žrtvuje, prav kakor pravi pisatelj: »Oče v ognju, v potu, otroci na lojtnicah v smehu.« Mož, korenjak z blejskih gorjani, je že štiri otroke poslal v svet z bogato doto: zdrav duh in zdravo telo. To je poleg žrtvovanja za družino velika prednost godovnjaka pred nami mnogimi in je prav, da se ga naš list s ponosom spominja in mu želi še obilo božjega blagoslova.

Naznanjamo vsem,

ki so se dali fotografirati doslej pri »Foto-Tourist«, ul. 3. maja, da lahko dvignejo svoje slike odslej pri g. Anici Čampa, »Omnia-foto«, Wolfova ul. 6. Sprejemajo se tudi vsa ponorčila.

Drobna ljubljanska kronika

II. Vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes ob 2 shod. Voditelj.

V počastitev spomina pok. župnika Janka Barleta, sta darovala za sirote šentjakobske župnije gg. Elza in Karl Prelog, Stari trg šte. 12, lir 500. Bog povrnil!

Spored IX. simfonijskega koncerta, pod vodstvom dirigenta D. M. Siljanca, ki bo jutri v ponedeljek, dne 8. t. m. v veliki unijski dvorani, je naslednji: 1. Johan Strauss: predigra k operi »Netopir«; 2. Weber: Poziv na ples; 3. Rossini: Tarentela; 4. Dvořák: Slovanski ples št. 8; 5. Ponchielli: Ples iz opere »La Gioconda«; 6. Richard Strauss: Valček iz opere »Kavalir z rožo«; 7. Bernardi: Kolo; 8. Lehar: Zlato in srebro — valček. Začetek koncerta bo točno ob pol 7. zvečer. Prosimo, da zasede občinstvo svoja mesta par minut pred pol 7., da bo začetek točen in tudi konec pred 8.

Umetniška razstava akad. slikarica Franca Klemenčiča v prehodu nebotičnice (salon g. Antona Kosa), ki je bila odprta prejšnji teden, je že prve dni vzbudivla med občinstvom veliko zanimanja. Viska kakovost razstavljenih umetnin, tako izložitelj kakor krajina, vzbujajo pri obiskovalcih popolno priznanje. Skupno je razstavljenih 15 umetnin. Na to razstavo ponovno opozarjamo ljubitelje naše umetnosti.

Vodstvo »Korepetitorije« vabi starše dijakov srednjih, meščanskih in ljudskih šol, da

— Sv. maša zadušnica za blagopokojnega Iva Subica, bivšega magistratnega direktorja v Celju bo v ponedeljek dne 8. t. m. ob 8. v Frančiškanski cerkvi.

— Sv. maša zadušnica za pok. Miro Domleelj bo v ponedeljek 8. marca ob 8. pri glavnem oltarju v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

— Križanska moška kongregacija ima danes v Križankah duhovno opravilo zjutraj in popoldne. Zjutraj ob pol 7 je sv. maša s skupnim ouhajlom, popoldne ob 5 pa shod: kratka adoracija, litanije in govor. Pri tem shodu bo tudi darovanje za namene družbe.

— Podporni sklad za zdravniške vdove vabi svoje članke na svoj običajni zbor, ki bo z običajnim dnevnim redom v nedeljo, 28. marca v restavraciji Cinkole, Poljanska cesta.

— Kupna parcela 1000 do 1500 m² v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista pod »Trgovec/1393c«.

Kupujte znameniti roman

»Postruška«

Spisal Dario Niccodemi

— Prava vremenska revolucija. V petek popoldne je bil zračni pritisk izredno visok. Bilo je 779,9 mm. 24 ur nato nagel padec barometra in v soboto zjutraj je bilo le 765,6 mm. Le še 1,6 mm nad normalo. Nastalo je vetrovno vreme, v soboto zjutraj pa je bilo močno oblačno in hladno. V zraku valovita hladni sever in toplejši jug, ki navadno prinaša dež. Čez noč je nastopila prava vremenska revolucija. Marsikdo se je zjutraj ču-

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Prisega gorenjskih članov državne delovne službe. »Karavanken Botec« s 6. marca piše, da so letos Gorenjci prvič odinili na delo pri državni delovni službi in da so 31. januarja mladi možje slovesno prisegli Adolfu Hitlerju. Razmešeni so v sedmih oddelkih zgornjodonavskega delovnega območja, ki nosi številko 34. Istočasno prinaša dve prav lepi sliki iz zaprisege oddelka delovne službe, ki je nastanjen v Mitterndorfu v Salzkammergutu.

Poziv gauliteirja dr. Rainerja vsem Korščem in Gorenjem. Pod naslovom »Totalna vojna« je priobčil koroški gauliteir dr. Rainer kratek poziv v časopisju, kjer pravi: »Ukropi totalne mobilizacije vseh mož slone na enodušni zahtevi vsega naroda. Važno se mi zdi, da pri izvedbi sodeluje prebivalstvo samo in pozivam zato vse rojake in rojakinje, da mi pisмено sporoče želje, pobude in predloge. Ta pisma naj bodo označena z značko »totalna vojna« in naslovljena naravnost na moj naslov. Odradil sem, da so mi ti dopisi takoj predložili. Od tega pričakujem praktičnih pobud za izvedbo mobilizacije vseh mož. kakor tudi jamstvo zato, da se izvedejo ukrepi državnega vodstva v vsem ozemlju pokrajine enakomerno in pravično.«

Gauliteir dr. Rainer na obisku v Lukovici. 2. marca je nenadoma obiskal dr. Rainer urad Koroške domovinske zveze v Lukovici. Pozdravila sta ga vodja krajevne skupine Wilhelm Wolrdich in občinski komisar Matija Kumej. Gauliteir si je ogledal urad zveze in občinski urad, nato pa še poročnišnico, ki je bila urejena po zaslugi okrožnega vodje za socialno skrbstvo Moserja. Ob odhodu so zapele v kraju službujoče vzgojiteljice iz Dunaja koroško pesem.

Lepa slovesnost v Kamniku. Te dni je pridelila koroška domovinska zveza v kamniški dvorani zborovanje, na katerem je govoril okrožni vodja Pilz. Dvorana je bila okrašena z zastavami. Najvažnejša točka sporeda je bila razdelitev članskih izkaznic o preključljivem državljanstvu velikomemskemu rajhu. Okrožni vodja je v govoru poudaril, da morajo rojaki po prejemu članskih izkaznic še bolj izpolnjevati svoje dolžnosti do Führerja in naroda.

Nova poštna nabiralnica v Lazah. Gorenjski časopis piše, da je kljub težkim nalogam, katere mora opravljati nemška drž. pošta v vojni, bila na obsejeme kolodvoru v Lazah ob Savi odprta poštna nabiralnica, ki že deluje od 20. februarja naprej.

Poroke. V Voditah so se poročili: Alojzij Sršen in Marijana Svelc iz Vodice, Ignacij Petelin iz Zg. Gameljnov in Frančiška Burnik iz Vodice.

Lep pogreb delavca. Te dni so pokopali v Gorjah pri Bledu delavca Andreja Flajsa, ki je zbolel v delavskem taborišču pri Kufsteinu. Vnela se mu je možganska mrena in ga zdravniki niso mogli rešiti. Za pogrebom je šlo lepo število rajnikovih prijateljev in znancev.

Smrtna kosa. V medvojski občini so umrli: Benedikt Trampuš iz Preske, Valentin Prosen iz Preske, Frančiška Šmit iz Sore. V žirovski občini so umrli: Frančiška Bogataj iz Dobrave in Matija Zaje iz Dobrave. Martin Grošelj iz Stare vasi in Franc Kavčič iz Nove vasi. V cerkljanski občini so umrli v zadnjih dveh mesecih: Miha Supin iz Sidraša, Jožef Jež iz Cerkelj, Katarina Zlebir iz Viševca, Mihael Kopic iz Dvorja, Anton Glastovec iz Zg. Brnika, Frančiška Petek in Marija Bolka iz Šmartna, Primož Supin iz Ravne,

dih, ko je zagledal še prejšnji dan tako sinje morje nebo vse prepreženo s črnimi oblaki. Sušec je ostal zvest svoji stari navadi, da rad vrenemu zavija rep. V petek popoldne je bila zaznamovana najvišja dnevna temperatura +10 stopinj C, v soboto zjutraj najnižja +3,2 stopinj C.

— Slovenski čebelar. Izšla je 3. in 4. šte. V uvodniku se spominja urednik pok. Martina Humeke, ki je bil večletni urednik Čebelarja, in zaradi svojih velikih zaslug za razvoj slov. čebelarstva častni član Slov. čebelar. društva. Čebelarjev stari dopisnik »Stric Matice« pripo-roča večjo skrb za racionalno pridobivanje vo-ska iz voščin. S člankom »Naše panjske konč-nice« je urednik dovršil svojo zanimivo raz-pravo. K. O. navaja pet praktičnih formul, ki povedo, koliko sladkorja je v raztopini, če raz-topimo sladkor v določenih razmerjih z vodo. Fr. L. opisuje, kako so čebelarili naši predniki. Med »Drobirjem« najdemo več zanimivih in po-učnih drobtin. Čebelarsko društvo objavlja ra-čunske zaključke za leto 1942, urednik pa pre-gled o opazovalnih postajah.

Iz Novega mesta

Sadike za pogozdovanje. V začetku aprila bo tukajšnja pokrajinska gozdna drevneca oddajala lastnikom gozdov sadike za smreke, smrekove presajenke, zelene duglazije, črni bor, gladki bor, gozdni bor, kostanj, domači jesen in akacija. Sadike naj lastniki gozdnih parcel takoj naročijo in plačajo pri svojih ob-činah. Res rečni gozdni posestniki pa lahko za-prosijo za brezplačne sadike.

Kupujem stare srebre (krona, goldinarje in drugo). Plačam najvišje cene. Matija Vahar, No-vo mesto.

Iz Kočevja

Vsem cenjenim naročnikom Slovenčeve knjiž-nice sporočamo, da dobe izšle knjige v pisarni naše podružnice (Ljudska posojilnica), kjer jih lahko dvignejo med uradnimi urami.

Helena Jagodice iz St. Lenarta, Marija Supin iz Šmartna, Ivana Vertnik iz Sp. Brnika, Jožef Bolka iz Šmartna, Julijana Lapajne iz Cerkelj, Mar-jeta Petrič iz Vače, Stefanija Permoser in Josef Globčnik, oba iz Cerkelj. V vodiški občini je umrl Alojzij Kosec iz Sela.

Berite lep roman v vele mestu zgubljene deklice

»Postruška«

Knjige dobite po vseh knjigarnah in trafikah

S Spodnjega štajerskega

Dediča iščejo. Dne 18. decembra je umrl v Mariboru upokojeni železničar Jožef Schreiner, stanujoč na Ptujski cesti 83. Rajni ni zapustil oporoke, sodišču pa ni znano bivališče njegovega sina Franca Schreinerja. Sodišče zato poziva z objavo v časopisju, naj se sin v roku šestih me-secev oglasi, sicer bo po tem roku zapuščinska razprava za druge dediče, medtem ko bo odsotne zastopal kurator Anton Schreiner, upokojenec v Zg. Radvanju.

Kaznovana gostilničarka. — Gostilničarka Iva-na Kern v Apačah je bila kaznovana, ker je pro-dajala vino po pretirani ceni in ker je točila tudi šmarnico, z globo 1000 MR.

Prijet zločinec. V noči na 13. januar se je spo-dil v Bratislavcih v ptujskem okrožju sločin, ki je upravičeno razburil okolice. Sosedje so namreč na-šli 61 letno posestnico Marijo Petek in njeno re-jenjo Marijo Ranner v stanovanju umorjeni. Za-čelo se je takoj temeljite poizvedbe, ki jih je vodila kriminalna policija v Mariboru in orožništvo. Pred nedavnim so prijeli morilca, 23 letnega Franca Ku-harja iz Polencev v občini Polenšek. Kuhar je bil že svoj čas zaradi uboja odsedel 4 leta in tri me-sece ječe. Končno je zaradi številnih dokazov ne-hal tajiti in je priznal, da je umoril oboje ženski. Navedel je, da je storil to zato, ker je svoj čas iz-ročil Petkovi nekaj žganja v hrambo in da mu ta tega kasneje ni hotela izročiti. Deklica pa je ubil samo zato, ker je slučajno prišla v sobo in se je bal, da ga ne bi izdala.

Poroke. V Celju so se poročili sami Celjani: Mihael Samide in Berta Stropnik, Jožef Zolnir in Alojzija Plahuta, Anton Kegu in Julija Počaj, Karl Komerčič in Ernestina Kasteve.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: 73-letni nadučitelj v p. Ivan Majhen, 60-letni preužitkar Josef Gsellmann, 31-letni tovarniški delavec Erik Spelec in 81-letna posestnica Terezija Frank roj. Godec. V Celju so umrli: 65-letni upokojeni višji ravnatelj kaznišnice Julius Fischer, Franc Toplak, Jožefa Weich roj. Cilenšek, Ljudmila Terlgar roj. Borštner, Franc Grešak, Karl Briner, Daniel Ster, Ivan Privšek, Marija Filipič roj. Bizjak, Adolf Smeh — vsi iz Celja; Stefan Juh iz Kresnice pri Teharjih, Ana Lapornik roj. Čihak iz Laškega, Terezija Krumpak roj. Maclovšek iz Sv. Križa pri Rog. Slatini, Valentin Sidanski iz Loke pri Zuzumu, Konrad Košec iz Loke pri Vojniku, Ger-hard Kleč iz Maribora, Danijela Ernst iz Suhega dola pri Zid. mostu, Stefan Navrhnik iz Ločnice pri Velenju, Alfred Barachini iz Zagorja, Ivan Skrabelj iz Loke pri Zid. mostu, Marija Šaban iz Zalca, V. St. Jurju ob j. ž. so umrli: 78-letna Marija Vodusek roj. Obrež iz Rifnika pri Sv. Ju-riju pri Celju; 62-letni Mihael Pavlič iz Tratne in 74-letna Neža Urlep roj. Golež iz Lokarjev.

smerna. Informacije in prijave dnevnih, pouk-dopolnih, popoldne ali zvečer po želji obis-kovalcev. Zahtevajte prospekt: Trgovsko-umetniško »Christofor« učni zavod, Domobran-ska 15.

Danes ob 4 zvečer bo Rokodelski oder upriporil veseligr: »VIHAR V KOZARCU«, ki je kakor nalaga za pustno nedeljo. Do solz se hoste nasmejali in uživali ob izred-no zabavni in priklupni vsebini. Opozorja-mo na točen začetek! Predprodaja bo danes dopoldne od 10 do 12 in od 3 dalje do pri-četka, v društveni pisarni, Petrkova 12-1, desno.

Za nagovore ob obletnici kronanja pa-pa Pija XII., vam bo zelo dobro služila knjižnica »Naš oče«, — delo skrbi in očeto-vega ljubezni Pija XII. za trpeše človeštvo. Cena ena lra. Razširimo to sodbno in zla-sti za nas tako koristno in potrebno knji-žico.

Danes, ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani, veseligr »Ulica št. 15«. Opozar-jamo, da je to zadnja predstava te igre, zato pripravljamo vsem, ki si žele na pustno nedeljo res prijetne zabave, da pridejo v frančiškansko dvorano. Ker je zanimanje za igro veliko, si preskrbite vstopnice v pre-dprodaji od 10 do 12 ter dve uri pred pričet-kom predstave pri dnevnih blagajni.

Zivljenje na živilskem trgu. Sobotni ži-vilski trg je bil še dokaj živahen in prijeten, no-žalen z zelenjavo in drugimi potreb-ščinami. Dovolj cvetoče je še vedno po-vljen. Računamo, da je letos bilo že vročeno v Ljubljano do 20 vagonov cvetoč, saj pri-dejo tedni, ko prisoje po 2 vagona cvetoč in tudi še več. Se vedno je na izbizo mnogo

lepe in dobre čebule, ki so je prejšnje dneve kako pomarančo, ki bodo prihodnje dni za-gospodinjelo zelo hitelo nakupovat.

Na trgu dobi človek in tu in tam tudi malo dobro zasledeno z domačimi pro-dajalkami. Na prvem otoku so prodajale oko-liske kmetice, zlasti one iz dobrih rojakov in sostrake okolice rane pridelke, tako rume-no kolerabo, zeljaste glave, korenje in peso. Rdeča pesa gre dobro v kup. Stalni branje-vel so meili v soboto zadovoljiv promet s cvetoči in krompirski enklivi. Trgovanke in Krakovčanke so pripeljale na trg razno vrtnino, peteršilj, korenje, zeleno kolerabo, špinado in zlasti mnogo motvilen. Dobil se je na izbizo tudi domači rdeči radič, ki pa je bilo manj kot motvilen. Kilo zelje in kila repa sta v soboto dobila izredno mnogo odjemalcev in tudi odjemalcev. Na se-menarskem trgu postaja vedno bolj živahno.

Razprave pred malim kasenskimi sena-tom. V preteklem tednu so se pred malim kasenskimi senatom vrstile kasenske razprave v torek in sredo. V torek je sodišče iz-reklo strožje kazni zaradi zločina tatvin. Nek starejši mladoletnik je bil prvotno ob-sojen na 1 leto in 3 mesece robove zaradi večjih tatvin, ko je v neki družbi kradel mesne konzerve, kosti, fižol in druge stvari. Pozneje ga je sodišče obsodilo še na 1 leto robove zaradi manjših tatvin. Okradel je je-trobnikega paznika in sojetnike, ko se je na-hajal v preiskovalnem zaporu. Zdal mu je senat prisodil enotno kazen 3 leti in 1 mesece robove. Znižana mu je bila prvotna kazen za 2 mesece.

Dom - vrt - polje

(Gospodarske in gospodinske knjige iz naše založbe)

Arko: Prikojevanje perila. Br. L 15
Bog: Naše gobe. Kart. L 15
Gospodarska reja kuncev. Br. L 15
Humeke: Praktični sadjar. Vez. L 80
Humeke: Prehrana po novih zdravstv. načelih. Br. L 12, vez. 20
Janša: Nauk o čebelarstvu. Br. L 10
Krištof: Gospodarska reja koz. Br. L 12
Majdič: Nasveti za hišo in dom. Br. L 10, kart. 18
Pevce: Sitarstvo. Br. L 25, vez. 40
Remec: Varčna kuharica. Kart. L 14
Skalicki: Kletarstvo. Br. L 25, vez. 40
Slivnik: Perutinarstvo. Br. L 18, vez. 28
Znidaršič: Naš panj. Br. L 15

Ljudska knjižgorna v Ljubljani
Pred škofojo 5 — Miklošičeva cesta 5

Iz Hrvaške

Pokojnine hrvatskega prometnega osebja. V Zagrebu je bila te dni objavljena zakonska odredba o spremembah in dopolnitvah v odredbi o ureditvi pokojnin hrvatskemu prometnemu osebju. Po tej odredbi dobi družinsko pokoj-nino družina umrlega prometnega uradnika od-nosno uslužbenca tudi tedaj, če je imel dotični uslužbenec ob smrti več kot pet let službe in manj kakor deset let. Vsakemu takemu nastavl-jencu državnega uprava prizna deset let služ-bovanja ter mu s tem da tudi pravico do držav-ne pokojnine.

Toplo vreme v Hercegovini. Zagrebško ča-sopisje poroča iz Mostarja, da je v Hercegovini že dalj časa izredno toplo vreme. V Mostarju in njegovi okolici je pričelo cvesti že sadno drevje, kmetje so pa že pričeli obdelovati pol-ja ter sejejo pšenico in ječmen.

Nova občina v zagrebški okolici. Notranji minister NDH je podpisal naredbo, s katero je razdelil dosedanje upravno občino Gračani na občino Gračani s sedežem v Gračanih in na novo upravno občino Remete s sedežem v isto-imenskem kraju, ki je dobil svoje ime po sta-rem samostanu Heremitov, t. j. redovnikov Sv. Pavla Puščavnika.

Vojaška policija v NDH. Poglavnik NDH je podpisal zakonsko odredbo o ustanovitvi po-sebne vojaške policije, ki je poseben oddelak hrvatskih oboroženih sil. Vojaška policija je podrejena izključno ministrstvu oboroženih sil.

Zvišanje vojaških pokojnin v NDH. V Za-grebu so te dni objavili zakonsko odredbo, s katero so zvišali pokojnine častnikom in po-dzastnikom za 60—75%. Zvišanje pokojnine ve-lja že od 1. januarja 1943.

Začasni predsednik Hrvatske kmetke zveze. Poglavnik NDH je pred dnevi podpisal odred-bo, s katero je imenovan član hrvatskega sa-bora kmet Matjo Jagatič za častnega predse-dnika Hrvatske kmetke zveze.

»Postruška«

Spisal Dario Niccodemi — je lep roman za odrasle. — Naslednji teden bo pa izšel vesel roman »DEMOKRATI«

Voditelj bosanskih Hrvatov umrl. V Sarajevu je te dni umrl v starosti 76 let stari hrvatski politik in svojačasni podpredsednik bosansko-hercegovskega deželnega zbora dr. Joso Sunarić. Pokojnik se je kot voditelj bosanskih Hrvatov leta 1918. umak-nil iz političnega življenja. Po ustanovitvi NDH se je prišel znova politično udeleževati ter je bil tudi član hrvatskega sabora in vodstva ustaškega gibanja.

Vpostavitve rednega potniško-blagovnega prometa med Zemunom in Vukovarom. Hrvat-sko rečno brodarstvo bo z 8. marcem vpostavi-lo redni potniški in blagovni promet med Ze-munom in Vukovarjem. Osební promet bosta vršili dve udobni potniški ladji »Zagreb« in »Peter Zrinjski«.

Vpostavitve redne železniške zveze med Za-grebom in Banjaluko. Železniška uprava NDH je potem, ko so vojaške jedinice razpršile in uničile partizanske oddelke v posameznih bosanskih po-krajinah, v naglici popravila železniška mostova pri Kostajnici in Bosanskem Novim ter tako zopet vpostavila redno železniško zvezo med Zagrebom in Banjaluko. Prav tako je po poročilih hrvatske-ga časopisja že popravljena železniška proga med postajama Koprivnica in Križevci ter je tudi na tej progi obnovljen železniški promet.

Odpiranje hrvatskih pravoslavnih cerkev v NDH. Hrvatsko časopisje poroča, da so prejšnji te-den slovesno odprli hrvatske pravoslavne cerkve v Ilijašu, Zvorniku, Kozluku, Kalciji in Srebrenici. Povsod so bil navzoči zastopniki hrvatskih civilnih in vojaških oblasti.

Gostovanje osješkega gledališča v Zemunu. V dvorani zemunskega katoliškega doma je pred dnevi gostovalo osješko gledališče. Zanimanje za gledališke nastope je bilo veliko ter so bile vse prireditve osjeških gledaliških igralcev razprodane.

Naznanila

ROKODELSKI ODER. Nedelja, 7. marca ob 6 zvečer. Veseligr: »VIHAR V KO-ZARCU«. Opozarjamo na predprodajo vstop-nice, ki bo dopoldne na dan predstave od 10 do 12 in od treh dalje do pričetka, v društveni pisarni, Petrkova 12-1, desno.

FRANČISKANSKI ODER. Nedelja, 7. marca ob 5 popoldne: »Ulica št. 15«. veseligr v štirih dejanjih. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopoldne ter dve uri pred pri-četkom predstave pri blagajni frančiškans-ke dvorane.

ODER DELAVSKE ZVEZE. Nedelja, 7. marca ob 5 popoldne: Veseligr »Nevesta iz Amerike«. Vstopnice so naprodaj eno ur pred pričetkom v veli dvorane v palači Po-krajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti.

OPERA. Nedelja, 7. marca ob 16. »Zemlja smehljiva«. — DRAMA. Nedelja, 7. marca ob 17.30. »Jesen«. Izven.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Sušnik, Martin trg 5, mr. Don-Klanjšček, Vla Ariella Rea 4 in mr. Bohine, ded. Cesta 29. okt. 31; v ponedeljek: mr. Lenušek, Resljeva c. 3, mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tr-žaška c. 48.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote od 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 7.

»Kaj pravita drug drugemu...«

Sila zabavna tekma, ki jo je pod tem geslom razpisal nek madridski večernik

Nek madridski večerni časopis je pred kratkim razpisal svojevrstno tekmo v duhovitosti, ki naj jo vsak udeleženec pokaže v svojem odgovoru na vprašanje, kaj dve stvari, dve živali, ali dva človeka pravita drug drugemu. Še za malokatero tekmo, pravijo, je bilo toliko zanimanja in neravnost divjega navdušenja kakor za to. Udeležba je res velika, kar dokazuje dejstvo, da je že po nekaj dneh, odkar je bila tekma razpisana, prispelo na uredništvo tistega madridskega večernika več sto odgovorov, ki v duhovitosti res kar tekmujejo.

Ta igra, ki obstoji iz vprašanj in čim duhovitejšega odgovora nanj, je postala že kar nekaka panoga ljudskega športa, ki se je s čudovito naglico razširil med vsemi ljudskimi sloji, na drugi strani pa prepričljivo dokazuje, kako so si tudi Španci v sedanjih napetih časih zaželeli malo zabave in razvedrila, čeprav v dokaj nenavadni obliki. Pravijo, da med madridskim prebivalstvom sploh ni skoraj nobenega družabnega razgovora, ki ne bi potoval v znamenju gesla »kaj pravita drug drugemu?«, gesla, pod katerim je bila tekma razpisana. Bistveno pri tej zabavni tekmi je besedna igra, ki je na njej španščina tako zelo bogata. Škoda je le, da te svojstvene španske besedne igre v naštetih primerih niti ni mogoče presaditi v kak drug jezik, ker bi brž izgubila svoj pravi smisel in ost. Vprašanje, ki naj nanj udeleženci tekem odgovorijo, se v glavnem nanašajo na dogodke in stvari iz vsakdanjega življenja, na živali, na živila in drugo.

Da bomo še mi nekoliko deležni veselega razpoloženja, ki je vanj razpis omenjene madridske tekme spravil Madridčan, naj navedemo vsaj nekaj vprašanj in odgovorov, ki z njimi te dni Madridčani tekmujejo v duhovitosti.

»Kaj je rekla riba vodi?« — »Brez tebe ne morem živeti.«

Kadar se dva Madridčana srečata na ulici, že vpraša prvi drugega, »kaj pravi dežnik polici?« Odgovor se glasi: »Ogrni se, nesramnica!« Cigareta gospodične Dolores pravi cigaretci njene prijateljice: »Pozor, sveže prepleskalo!«

Grozna jagoda rozini: Babica, povej mi kakšno pravljico!«

Pisemski papir peresu: »Nikar me tako ne praskaj, ti malik!«

Ponev jaiču: »Le odloži, saj ti bo brž tako vroče, da se boš potil.«

Zlica sladkorju: »V kavi nasvidenje!«

Vojski se bavijo z bolj čstu primernimi vpra-

šanji. Ljudozrc pravi svojemu tovarišu, kadar zagleda, da se kje v bližini spušta na tla padalec: »Glej, glej, kosilo že gre!«

Krokodil žirafi: »Skrij vendar svoj dolgi vrat, če ne boš kdo mislil, da sva oklepnic!«

Opica slonu: »Vsaj pri jedi odloži svojo protiplinsko krinko!« Sploh igra slon pri tej madridski tekmi, najbrž zaradi svoje bistrosti, veliko vlogo. Čebri pravi: »Pojdi mi izpod nog, ti arestant ti!« Bolhi pa, kadar ga vkrcavajo na ladjo, pravi: »Kam pa tako siliš, revica!« In cigaretci: »Tako majhna stvarca, pa toliko dima!«

V podzemski železnici sem slišal, kako se je A. začudil B.-ju: »Si ti debel, joj! Najbrž imaš dve žilvski nakaznici.«

Neka Carmen je dejala vsiljivi ciganki: Z roke mi pa že ne boš brafa! Času primerneje bi bilo kaj podobnega, kakor če bi zajec opozoril mačko: »Pozor na črno borzo!«

Druga vrsta vprašanj in odgovorov je že bolj nevarna, ker se nanaša na ljubezen in politiko. Oboje je zelo kočljiva stvar in je marsikdaj treba držati jezik za zobmi, ali pa svoje misli izraziti vsaj takole »skoz ročce«. In Španci to imenitno znajo, tako da se jih kar ne upamo posnemati, da se ne bi morda še osmešili pred njimi.

Tretja vrsta teh vprašanj in odgovorov pa je uderila bolj na praktično plat. Svoje mesto je našla v časopisnih inseratih. Tako je na primer nek madridski časopis prinesel tale inserat: »Kaj pravi Deziderija svoji sosedici?« — »Nikier na svetu ne prodajajo tako dobrega pohištva in tako poceni kakor pri tvrdki »Gonzales«, Alcala cesta 34.«

Na tem polju se vsekar odpirajo še širše možnosti. In za konec še tole: Sodnik je vprašal pričo: »In kaj je rekel obtoženec policistu?« Priča: »Kaj, tudi vi, gospod sodnik? Jaz sem pa mislil, da ste vendar resen človek!«

Tekma je prinesla vsestransko korist. Ni ustvarila veselega razpoloženja samo med vso madridsko javnostjo, ki se je s tolikim navdušenjem in strastnostjo udeležuje, temveč je res odlično poskrbela za zabavo tudi v uredništvu tistega madridskega časopisa, ki jo je razpisal. Še največ prijemljivega pa ima od nje naibž lastništvo lista, saj se je že v nekaj dneh naklada vprav zaradi tega zabavnega brania nepričakovano visoko dvignila. Zanimivo bi bilo torej nazadnje še vedeti, »kaj pravijo drug drugemu« ljudje, ki ta časopis izdajajo.

Tehten članek nemškega propagandnega ministra dr. Goebbelsa:

»Naša volja in naša pot«

V času, ko se bijejo velike zimske obrambne bitke, se v zaledju sestavljajo velike armade za bodoče ofenzive

Nemški propagandni minister dr. Goebbels je v zadnji številki tednika »Das Reich« napisal članek pod naslovom: »Naša volja in naša pot«. V njem piše, da je sedanje razpoloženje v Nemčiji treba označiti kot izredno dobro. Nemško razpoloženje — piše minister dr. Goebbels — je trdno in odločno, kakor se spodobijo za narod, ki je v vojni. Danes ni v Nemčiji nikogar, ki bi govoril o kakšnem popuščanju. Na to nihče niti ne misli ne. Naš narod trdno veruje v zmago. Po končanem tragičnem junaskem boju za Stalingrad je nemški narod pogledal vojni naravnost v njen neusmiljeni obraz. On ve zdaj, da vojna ne pozna nobene milosti in da pred njo more ostati le tisti, ki je dosegel njenim nalogam, opoteči sreči in njenim neizprosnim zakonom. Mi stojimo pokoncu kakor prvi dan, le da nas je volja usode še bolj utrdila in očistila. Naš narod je zdaj pripravljen na vse. Pripravljen je svojemu vodstvu slediti na vsaki, še tako težki poti, samo da je na koncu te poti zmaga. Noben trud mu ne bo prevelik in nobena žrtev pretežka. Sovražnik nam je to zimo jasno povedal, da ne bomo dosegli svojega cilja, če bomo v to vpregli le del svojih sil. Ljudstvo bo zdaj napelo vse svoje sile. Z eno besedo: totalna vojna na vseh področjih je zapoved sedanjega trenutka. Ljudstva ta vojna ne bo vrgla s tira. Sovražnik morda misli, da obstoji možnost, da bo na vodilnih mestih, kakor leta 1918., nastal polom. Toda, kakor zdaj stvari

Smrtna obsodba dveh tatov v Berlinu

Berlin, 5. marca. a. Posebno sodišče v Berlinu je obsodilo na smrt 35 letnega Karla Kreisla in 50 letnega Ota Detzola, ki sta kradla živila iz več trgovin za živila, ki so bile prizadete pri zadnjem britanskem letalskem napadu na nemško prestolnico. Smrtna obsodba je bila že izvedena. Ta takojšnji poseg sodišča proti izrabljalcem nesreče drugih je prebivalstvo ugodno sprejelo na znanje, kajti v njem vidi strog opomin in jamstvo, da se podobni primeri v bodoče ne bodo več ponavljali.

Hinavska sovjetska politika verske strpnosti

Boljševiško nasilje nad prebivalstvom v krajih, ki so jih Nemci zapustili

Šangaj, 5. marca. a. Šangajsko glasilo Belorusov »Novoevremia« prinaša nekaj zanimivih podrobnosti o nasilnem postopanju boljševikov v pokrajinah, ki so jih ruske čete na vzhodnem bojišču nazaj zavzele, ter o hinavski politiki verske strpnosti zdaj, ko je Stalin spoznal, da bi bilo sprično nevarnosti, ki grozi sovjetskemu režimu, pametno, glede verskih vprašanj nekoliko popustiti ter si pridobiti zunaj čimveč prijateljev in pomoči.

List piše, da se nasilniški režim, ki ga je uvedla GPU na področjih, ki so jih nemške čete zapustile, odlikuje po krutem preganjanju vseh tistih, ki so sodelovali z Nemci in se niso zadržali pasivno nasproti njim, preganjanju, ki se je čisto končalo s pobijanjem ljudi kar v trumah. Veleždale so obdolžili vse tiste, ki so na kakršnekoli način imeli stik z nemškimi oblastmi. Ovadili so jih takoj po prihodu sovjetskih čet komunistični informatorji, ki so bili ostali v tistih krajih in se v času nemške zasedbe poskrili.

»Novoevremia« razkrinkuje potem boljševiško hinavščino ter piše, kako je Stalin tedaj, ko so bile nemške čete ob Volgi in na Kavkazu, skoraj ljubeznivo nastopal nasproti raznim veroizpovedim v Sovjetski Rusiji, da bi se prikupil cerkvenim osebnostim v Angliji in Ameriki. Dal si je celo pošiljati zahvalne brzojavke, dočim uradna so-

vjetska propaganda ni govorila o ničemer drugem, kakor le o domoljubju komunistične stranke in Kominterne. Čim so boljševiki dosegli na bojišču nekaj uspehov, se je spet uveljavila njihova ideološka propaganda, ki jim je bolj pri ercu, in nič več niso trpeli kakršnih verskih obredov. Na velikem zborovanju, ki je bilo v Moskvi ob priliki proslave 25 letnice rdeče vojske, je sovjetska vlada izbrala za svojega zastopnika, da spregovori v Stalinovem imenu, znanega komunističnega brezbožnika Jaroslavskega. Edini ruski duhovnik, ki si je upal ob tej priliki »oslati« Stalinu brzojavko, je bil Vedensky, poglavar tako imenovane »reformirane cerkve«, ki so jo boljševiki ustanovili zato, da bi nastopala proti pravoslavlju, in z namenom, da bi pravoslavno vero lažje nadzorovali in preganjali. Medtem ko je lanksko leto uradna propaganda skušala dopovedati, da so ruski duhovniki organizirali zbiranje denarja za ruska letala, zdaj govori samo o zbirkah, za katere je dala pobudo Kominterne, ki je zdaj bolj na višku kot kdaj koli. Načeluje ji Dimitrov, ki se mu Stalin za njegovo delo zahvaljuje.

Zanimivo bi bilo zdaj vedeti — nadaljuje omenjeni list — s kakšnimi občutki sprejemata Churchill in Roosevelt to novo oživiljenje Kominterne, in kaj misli potem komunistična internacionala o dogodkih v Indiji in o angleško-ameriškem bogataškim imperializmu.

ŠPORT

Današnji športni spored:

Spet igre z žogo in žogico

Finale pri Mikliču. Danes je tretja ali zadnja nedelja turnirja najboljših ljubljanskih igralcev namiznega tenisa. Začeli bodo ob 9 v športni dvorani pri Mikliču, opoldne pa bomo že zvedeli, kdo je mojster nad mojstri v igri z malo žogico. Turnirja se udeležijo po trije tekmovalci Korotana, Mladike in Hermesa. Doslej so se najbolj obnesli Bradeško, Strojnik in Bogataj. Kako in komu se bo končoveljavno nasmešila sreča, bomo videli tekom dopoldneva, ko bodo igrali med seboj.

V državnem nogometnem prvenstvu je na vrsti 23. obrok velikopoteznega tekmovanja. Vsi, ki se zanimajo za nogomet, pa tudi oni, ki pregledujejo v športnih koticah dnevnikov samo naslove, vedo, da vodi Livorno. »Livorno vodi« čitamo v naslovih že od vsega začetka. Ali bo Livorno na prvem mestu tudi po današnjem sporedu? Položaj na vrhu razpredelnice je trenutno tale:

Livorno	22	13	6	3	35	24	32
Torino	22	13	4	5	49	20	30
Ambrosiana	22	13	4	5	43	22	30

Vodilna moštva imajo torej po 13 zmag. Najboljšo razliko v golih ima Torino, največ točk pa Livorno. Danes bo igral Livorno doma z Ambrosiano. Hudo napeta tekma bo to in zelo važna. Če bi se posrečilo Ambrosiani zmagati, tedaj se lahko zgodi, da se bo morala enajstotica Livorna posloviti s častnega mesta. S tem bi bilo seveda sijajno ustrezno Torinu, ki čaka ugodne prilike, da bi se preril z drugega mesta na prvo. Za to pa je potrebno še nekaj — namreč, da dobi Torino današnjo partijo v Milanu proti moštvu istega imena.

Podroben spored 23. kola prvega razreda je tale: Trieste: Triestina—Venezia: Milan: Milano—Torino: Vicenza: Vicenza—Liguria: Firenca: Fiorentina—Atalanta: Rim: Roma—Lazio: Genova: Genova—Bologna: Torino: Juventus—Bari: Livorno: Livorno—Ambrosiana. V finančnem oziru bo najmočnejša tekma ona med Romo in Laziem v Rimu (preteklo nedeljo je bilo v Rimu na tekmi Lazio—Genova 24.000 gledalcev), težje športnega zanimanja pa bo tudi danes usmerjeno na dogodek v Livorno.

Razstavo športnih motivov

prilavljajo tudi v Ljubljani. — Otvorjena bo 12. junija v Jakopičevem paviljonu

Na pobudo zaupnika CONI-ja in s sodelovanjem Zveze svobodnih poklicev in umetnikov, pripravljajo v Ljubljani zanimivo umetnostno razstavo športnih motivov. To bo prva razstava v našem mestu, na kateri bomo videli zbrana umetniška dela iz športnega področja.

Prireditve, ki jo bodo otvorili v Jakopičevem paviljonu dne 12. junija, je vzbudila, kakor je bilo vnaprej pričakovati, zelo živahno zanimanje med umetniki naše pokrajine, zlasti zaradi posebnih nalog, ki jih čakajo z vabilom na to razstavo.

Med številnimi umetniki bo pritegnila ta umetniška prireditve zlasti mlado generacijo, ki se bo hotela z navdušenjem uveljaviti v tej preizkušnji. Naloga je brez dvoma čisto nova in tako mikavna, da jim bo lahko prinesla mnogo zadovoljstva.

Kakor smo že »svoječasno« poročali, bo obsegala razstava dve posebni skupini, in sicer slikarska dela zase in kiparska zase. V slikarskem delu bodo razstavljene oljnathe slike, akvareli, tempera, črno-bele risbe, lesorezi, ujedanke in grafike, v kiparstvu pa bodisi celotni kipi ali reliefi ali kolajne. Vsak umetnik bo lahko imel široko polje udeleževanja in se bo lahko uveljavil v stroki, ki mu najbolj leži.

Skorajšnja otvoritev športnega udeleževanja na igriščih pod vedrim nebom bo lahko nudila umetnikom pobude in snovi, za katere se morda doslej niso zanimali, čeprav je šport prav tako življenjskega pomena za naše omikano življenje.

Vsi zainteresirani se s to objavo še enkrat opozarjajo, da je zadnji rok za zaključek prijav določen na dan 30. aprila letos in da lahko dobijo obrazce za prijave, če jih še nimajo, v tajništvo Zveze svobodnih poklicev in umetnikov v Beethovnovi ulici 2 vsak delovni dan med 9—12.

Razlika med Washingtonovo in Rooseveltovo politiko

Prvi se je boril za ameriško neodvisnost iz čistega idealizma, drugi pa pomaga Angliji zatirati svobodo podjarmljenih narodov

Buenos Aires, 25. februarja a. V tukajšnjih političnih krogih poudarjajo, kako je Roosevelt v svojem govoru, ki ga je imel za obletnico rojstva Jurija Washingtona, zamenjal skušal primerjati Združene ameriške države v dobi Jurija Washingtona s sedanjimi. Ni se mu posrečilo — pravijo v tukajšnjih krogih — drugače ko le to, da je v še jaenejši luči prikazal ogromno razliko obeh dob, zlasti pa razliko med Washingtonovo in Rooseveltovo politiko. Jurij Washington se je vojskoval iz čistega idealizma proti Angliji, da bi svoji deželi priboril neodvisnost, Roosevelt pa je potegnil Združene ameriške države v vojno, ki ima izključno le imperialistične cilje. Pod vplivom judovskih trgovskih krogov se vojuje, da bi pomagal Angliji zatirati svobodo tistih ljudstev, ki so pod njenim gospostvom.

Da bi čim bolj prikazali nasprotja v Rooseveltovem govoru, citirajo dobesedno dvojno mest iz tega njegovega govora. Roosevelt je dejal: »Ame-

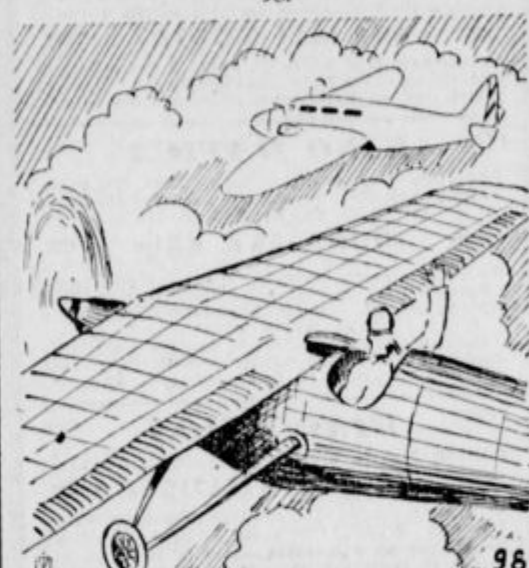
POVEST PILOTA STEFANA

97.

Se mi je oče pripovedoval. — Kaj pa je tam med oblaki? Majhna pika se nam približuje, morda je orel... Skoraj pa se je pojavil nad nami majhen uren aeroplan. Poznal sem ga, bilo je najurnejše letalo enosedesnik z našega letališča. Prišlo nam je nasproti, nas obkrožilo in zletelo naprej, da javi naš prihod.

98.

Blizu smo bili cilju — domačemu letališču. Ko je oče videl, kako sem zaverovan v gibčni enosedesnik, me je pustil pri miru. V takem letalu je res učitek leteti. Na letališču so nas že pričakovali. Malo letalo je bilo že zdavnaj na tleh, ko smo se primajali mi. Takrat sem videl, kaj je lep pristanek.

HC Davos ima najboljšo švicarsko moštvo v hokeju na ledu. Že več let opažamo, da so igralci Davos. nenadkriljivi. Tudi letos so si priborili švicarsko državno prvenstvo v hokeju na ledu. Končno tekmo so igrali s Grasshopperom iz Züricha in si priborili letos že petnajstič naslov državnega prvaka.

V Brianconu so priredili Francozi svoje 31. državno smučsko prvenstvo v teku na 18 km. Gindre je zmagal v 1 uri 2:54 min. Bivši prvak Arnaud se tokrat ni udeležil državnega prvenstva.

V okolici Solnograda so priredili veselaletno na progi 7000 m dolgi in z višinsko razliko 1200 m. Na težkem smučišču so postavili tudi 24 parov kočijev za slalom. Med 80 tekmovalci je zmagal Karl Seer, med 12 tekmovalkami pa Annelise Proxauf.

rika v dobi Jurija Washingtona je bila v vojni, danes smo tudi mi Američani v vojni. Washingtonovi Američani so večkrat doživeli poraze, mi pa smo kljubovali in se kljubujemo porazom in nesrečam.

»Danes so veliki uspehi na ruskem bojišču tako razveselili na tisoče Amerikancev, da so od samega veselja metali klobuke v zrak ter začeli oznanjati, da je zmaga že za čestnim ogrom. Drugi med nami še vedno verujejo v čudeže, pri tem pa pozabljajo, da med nami ni nobenega Jezusa. Ne smemo misliti, da se bo močno obzidje podrla že ob samem zvoku tromb in bojnem kriku vojakov.«

Roosevelt je končal svoj govor z vrsto citatov iz sv. pisma, ki se jih je Jurij Washington držal pri svojem delu, in je slednjič še dejal, »da je danes, ko se je nad ameriško ljudstvo zgrnila tema, ta nauk luč, ki nam sveti na naši poti. Šli bomo za to lučjo, kakor so hodili naši dedje, da se izpolnijo naše nade.«

Svarilo Sven Hedina švedskemu narodu

Naj se konča sedanja vojna kakor koli, Anglija bo v vsakem primeru izgubila

Stockholm, 27. februarja. a. Znani švedski raziskovalec Sven Hedin je poslal stockholmskemu časopisu »Volket Dagbladet« pismo, v katerem opozarja narod na nevarnost, ki preti danes Evropi in tako tudi Švedski od strani Rusije. »Če bi Sovjetska zveza — piše Sven Hedin — zmagala v boju z oseo, bi se komunisti na Švedskem, ki jih plačujejo Sovjeti, v hipu znašli v ugodnem položaju spričo morebitne zasedbe in opustošenosti Srednje Evrope po boljševiki. Baltične dežele in Finska bi povsem izginile in močne boljševiške čete bi se razmestile ob dansko-švedski meji in močno ogrozile Švedsko. Sven Hedin piše, da bi bilo naravnost bedasto in brezmejna slepota, če bi kdo hotel trdit, da bosta Anglija in Amerika v pravem trenutku ustavili zmagovalni boljševiški pohod proti zahodu. Ze več ko poldrugo leto — nadaljuje Sven Hedin — Anglija in Amerika govorita o tej orjaški sili barbarov, ki imajo namen uničiti Evropo. Tudi če bi žrtvovali milijarde, se jima nikdar ne bi posre-

čilo ustaviti smrtnega pohoda boljševizma čez Evropo. Naj se sedanja vojna konča kakor koli, Anglija bo v vsakem primeru le izgubila: Če zmagaa os, bo to pomenilo konec angleške moči v Evropi. Če pa dobe to vojno sovražniki osi, bodo Združene ameriške države podedovale britanski imperij.

Svoja izvajanja končuje Sven Hedin s pripombo, da je angleška nesreča v tem, da je usoda Anglije v rokah ljudi, ki so še vedno sužnji pojmovanja prejšnje svetovne vojne. Ljudi, ki še niso doumeli novega časa in njegovih novih vprašanj.

Borbo proti komunizmu — ozadja Oslobojnih fronte — na mojstrsko izdelan način prikazuje brošura

KOMUNIZEM — Njegov pravi obraz

S. S. VAN DINE:

14

Umorjeni Kanarček

Nekaj časa je vladala v sobi popolna tišina. Nato pa je Vance, ki je pozorno opazoval telefonista, vprašal brezbrizno:

»Povejte mi, gospod Jessup, ali ni tudi vas nekoliko omamila Odellina lepota?«

Odkar je vstopil v sobo, se je zdaj zdelo prvič, da je možakar bil nekoliko v zadregi. Temna rdečica mu je zalila obraz.

»Mislim sem si, da je bila lepa, gospod, je dejal odločno.«

Markham je ošinil Vanceja z nezadovoljnim pogledom, nato pa se je okrenil k telefonistu.

»Dovolj je za zdaj,« mu je dejal.

Jessup se je strumno poklonil in odšel.

»Ta primer postaja zares očarljiv,« je zamrmral Vance in se znova zleknil na divan.

»Res prijetno je, da se ob tem nekdo zabava,« je vzkliznil Markham. Njegov glas je izdajal razdraženost.

»Kak pomen pa je imelo, da si Jessup vprašal o njegovih čustvih do pokojnice?«

»Oh! Kar tako mi je nekaj šinilo v glavo,« je odvrnil Vance.

Heath se je v tem trenutku zbudil iz svoje zamišljenosti in dejal:

»Saj imamo prstne odtise in prepičan sem, da nam bodo ti odkrili zločinca.«

»Tudi če Dubois ugotovi, čigavi so ti odtisi,« je ugovarjal Markham, »bomo morali ugotoviti,

kako je možakar prišel sem. Zelo verjetno bo trdil, da so odtisi bili od prejšnjega.«

»Na vsak način je gotovo, je trmast povzel Heath, »da je bil snoči tu nek možak, ko se je Marjeta Odell vrnila iz gledališča in da je bil tu še takrat, ko je njen spremljevalec odšel ob pol dvanajstih. Kmalu po tej uri je plesalka zakričala in deset minut pozneje se je oglašil telefon. Ker zdravnik trdi, da je smrt nastopila nekoliko pred polnočjo ni nikakega dvoma, da je zločin izvršil tisti, ki je bil tu skrit!«

»Temu ni kaj oporekati,« je priznal Markham. »Domnevam celo, da je tistega, ki se je skrival v stanovanju, plesalka dobro poznala. Morda je kriknila, ko ga je nenadoma zagledala pred seboj. Ko pa ga je spoznala, se je pomirila in je dejala spremljevalcu, ki je stal pred vrati, da ni nič... Pozneje jo je zadavil.«

»Jaz pa bi dejal,« je pristavil Vance, »da je bil skrit v tistile omari.«

»Brez dvoma,« je pritrdil Heath. »Kar pa me spravlja v zadrego, je način, kako je prišel sem. Dnevni telefonist, ki je ostal pri telefonu do desetih, je dejal, da je bil možak, ki je prišel po plesalko, da sta šla skupaj k večerji, edini obiskovalec.«

Markham je naredil nestrpno kretnjo.

»Pokličite dnevnega telefonista,« je velel.

»Pojasniti moramo to podrobnost. Nekdo je snoči prišel sem in preden odidem, moram ugotoviti, kako je mogel priti.«

Vance ga je pogledal nekako zviška in skoraj posmehljivo.

»Veš, Markham,« je dejal, »nimam sicer daru, da bi uganil misli, pač pa imam nekako slutnjo, ki mi pravi, da, ako hočeš ostati tu toliko časa,

dokler ne odkriješ, kako je neznanec snoči prišel sem, si boš moraj dati priletni sem ne samo toaletne predmete, temveč tudi precej perila za izmenjavo. Prijatelj, ki je vso to zadevo pripravil, je uredil svoj prihod in odhod s čudovito prebrisanostjo!«

Markham je dvomljivo pogledal Vanceja, a mu ni odgovoril.

VII. Neznani obiskovalec.

Torek, 11. septembra, ob 11.15.

Heath je odšel v vežo in se vrnil v spremstvu dnevnega telefonista, bledega in suhega mladca, ki se je pisal Spively. Njegovi črni lasje, ki so še bolj stopnjevali blehost njegovega obraza, so bili skrbno poglajeni. Njegove brčice so komaj segale preko nosnice. Nosil je obleko čokoladne barve in rdečo srajco. Videti je bil nervozen in takoj ko je stopil v sobo, je sedel na slamnat stol poleg vrat. Naravnal si je gubo na hlačah in si omočil ustnice z jezikom. Markham ga je brez odlašanja začel izpraševati:

»Povedali so mi, da ste snoči ostali pri telefonski centrali do desetih. Je to točno?«

Telefonist je s težavo požrl slino, nato pa je prikimal.

»Da, gospod,« je končno dejal.

»Ob kateri uri je gospodična Odell odšla k večerji?«

»Okrog sedmih. Samo nekaj trenutkov prej sem poslal nekoga v bližnjo gostilno po nekaj kruhkov...«

»Je bila sama?« mu je Markham presekala besedo.

»Ne. Prišel je ponjo nek možak...«

»Poznate tega možkega?«

»Videl sem ga nekajkrat, ko je prišel h gospodični Odell, njegovega imena pa ne vem.«

»Kakšna je njegova zunanost?« V vprašanju je bilo opaziti precejšnjo nestrpnost.

Popis, ki ga je podal telefonist, se je popolnoma ujema s tistim, ki ga je podal njegov tovariš. Vendar pa je bil ta bolj zgovoren, a manj jasn od Jessupa. Jasno je bilo, da je gospodična Odell odšla in se vrnila z isto osebo.

»Zdaj pa bi rad vedel,« je dejal Markham in dobro poudaril besede, »če je še kdo prišel obiskat gospodično Odell od njenega odhoda pa do desetih, ko vas je tovariš zamenjal?«

Spively se je zmedel in namršil obrvi.

»Ne... ne razumem,« je zamrmral. »Kdo naj bi jo obiskal, če nje ni bilo doma?«

»Vendar pa je gotovo, da je nekdo prišel,« je vztrajal Markham. »Sel je v stanovanje in je bil tam ob času, ko se je gospodična vrnila.«

Mladenč je široko odprl oči in usta.

»Moj Bog, gospod!« je vzkliznil. »Torej je tako bila umorjena...? Nekdo je prišel sem in jo čakal...?«

Nenadoma je obstal, kakor da bi v tem hipu spoznal, kako važna je njegova vloga v vsej zadevi. »Nič ne vstopil v to stanovanje, medtem ko sem bil jaz v službi!« je slovesno zaridil. »Nič!« Tudi za trenutek nism zapustil svojega mesta.

»Bi morda mogel kdo priti skozi stranska vrata?«

»Kako to? So bila morda odprta?« Njegov glas je bil umorjen. »Ponoči niso nikdar odprta. Vrata jih vedno zapre ob šestih, ko gre domov.«

Za smeh

Ubogih Ibrahim je stal pri lopi prodajalca rib, pa ni imel nič demarja, da bi si kupil kako ribo. Ribo so bile sveže in velike, in Ibrahim je imel doma lačno družino. Ta ga je skušnjava premagala, in — misleč, da ga nihče ne vidi — je brž pograbil lepega sulca in ga skril za telovnik. A njegov telovnik ni bil zadosti dolg in sulce je gledal izpod telovnika. Prodajalec z ribami pa, ki je imel povsod svoje oči, kot jih mora imeti dober trgovec, se je nasmehnil in dejal:

»Veš, kupi si daljši telovnik, ali pa ukradi kako krajšo ribo!«

Kesanje. — Mark Twain je prav rad pripovedoval tole zgodbo iz otroških let: »Ko sem bil

še fantiček, sem nekoč zagledal na naši cesti poln voz melon. Ker ni bilo nikogar v bližini, sem brž eno vzel in zbežal. A komaj sem ugriznil vanjo, sem se kesal. Brž sem stekel k vozu, dal melono nazaj in — ei vzel bolj zrelo.«

V gostilni. — »Minka,« pravi potrpečljivi gost v kotu, ko pride mimo natakarica, »kadar se boste postarali in boste prišli v ubožnico, nikar ne pozabite svoji namestnici povedati, da čakam na zrezek!«

V Afriki. — »Kakšna je pitna voda? Ali ste ukrenili vse potrebno?«

»Smo. Kuhamo jo, filtriramo in nato pijemo viski.«

V svoji ertalni razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi, istotako izvrši tudi

vsa druga knjigovodna dela posebno razne vezave v raznih velikostih od preprostih do razkošnih oblik v vseh barvah. Posebni oddelki za izdelovanje damskih torbic, šolskih torbic in sličnih, pasov, denarnic, kovčkov in drugega asnjenege galanterije, blaga

Vam nudimo te predmete vedno v lepih, okusnih in modernih oblikah vsaki čas.

Zahvala

Svoje globoko zahvalo izrekamo vsem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi našega dobrega soproga in očeta

Franca Rotha st.

Zahvaljujemo se vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno velja naša zahvala pred duhovščino, cerkvi, pevcem, osebjem trdnice »Singer«, darovalcem vencev, in vsem prijateljem naše rodbine.

V Ljubljani, dne 7. marca 1943.

ZALUJOČI OSTALI

Čitajte »Slovenca«

Globoko potrti javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je naš srčno ljubljeni sopro, skrbni in dobri oče, brat, bratranec, stric in svak, gospod

Jožef Lah

posestnik

po kratki, težki bolezni, previden s tolažili sv. vere na Golniku za vedno došel. - Sveta maša zadušnica bo darovana v ponedeljek, dne 8. marca, ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Cirila in Metoda. Komenda, Ljubljana, dne 5. marca 1943.

Globoko žalujejo:

Marija, soproga; Marinka, Ivanka, Jožek, Tonček in Milka, otroci; Franjo, višji carinski inšpektor, brat; Manca, Marička, Cilka in Anica, sestre; ter družine: Štebetove, Fujanova in Peterlinova.

TEL. **KINO SLOGA** 27-38

Ali ne poznate še zadnjih pustolovščin Georga Formby-a? — Oglejte si jih v filmu

»NE IŠČI GORJA«

In nasmehljaj se boste do solz. V glavni vlogi se: Google Withers, Garry Marsh, Martita Hunt. — Predstave ob običajnih urah!

TEL. **KINO MATICA** 22-41

Radi izrednega zanimanja za film, ga predvajamo pri vseh današnjih predstavah, to je ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30.

»DUNAJSKA KRI«

Največji slager sezone! Willy Forstova umetnina! Po opereti Johanna Straussa, film slajne glasbe, nepretrganega humora, plesa - Willy Fritsch, Maria Holst, Hans Moser, Theo Lingner... — Zaradi navala na popoldanske predstave, svetujemo cenj. občinstvu, naj po možnosti poseti dopoldansko.

TEL. **KINO UNION** 22-21

Odlični film iz življenja mladih deklet

»TRI PRIJATELJICE«

V glavni vlogi: Lilla Silvi, Roberto Villa, Irasema Dillian, Carla di Poggio in drugi. Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30.

TEL. **KINO KODELJEVO** 41-64

LILLA SILVI v svojem najnovejšem filmu

»UKROČENA TRMOGLAVKA«

V ostalih vlogah: Amadeo Nazzari, Paolo Stoppa. Prvovredna zabava! Smeh! Veselje!

Dodatek: zanimiv film iz športnega življenja

»POSLEDNJA RUNDA«

Predstave: delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.00

»SGARAVATTI SEMENTI S.A., PADOVA

Sementi di Ortaggi, Foraggi ecc.

Semena za zelenjavo, krmila itd.

Chiedere offerte. — Zahtevajte ponudbo.

PO VAŠI ŽELJI
VAM IZDELA

KNJIGOVEZNIKA LJUDSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA 6/II

CENE SO SKRAJNO NIZKE! POSLUŽITE SE JIH!

OKVIRJE izdeluje specialist
Wolfova 4 KLEIN

Po večno plačilo je odšel naš zlati, predobri očka

ANTON GRIMS

poštni zvančnik v pokoju

ki je umrl v starosti 79 let dne 1. marca ob tri četrti na devet dopoldne v Škofji Loki in bil istotam pokopan 3. marca ob 15. uri. — V ponedeljek, 8. marca, bo sv. maša - sedmi dan - v cerkvi Srca Jezusovega ob 6 zjutraj. Škofja Loka, Kranj, Cerklje, Dol pri Hrastniku, Jesenice, Ljubljana, St. Rupert, dne 5. marca 1943.

Marija, žena; Frane, Mara, Alojzij, Stanko, Iva, Anica, otroci; sorodniki.

Dotrpel je naš ljubljeni sopro, oče, brat in stric

Rudolf Zupančič

posestnik, trgovec in gostilničar.

Predragega pokojnika smo spremlili na zadnji poti v torek, dne 2. marca 1943, na farno pokopališče k sv. Agati. — Sveta maša zadušnica bo darovana v torek, dne 9. marca 1943, ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Dolsko, Ljubljana, Novo mesto, Devica Marija v Polju, dne 6. marca 1943.

Zalujejo družine: ZUPANČIČ, KUSLJAN, GOSTINČAR, DIMNIK.

Ljubezen Kristine Homanove

Tisto noč po drugem obisku na Poljanah ni zatisnil očesa. Iz temne globočine duše, iz premočnega hrepenenja pa iz kričnega premišljevanja je vstajalo pred njim vprašanje: Erik, ali je bilo prav, da si šel drugič na obisk?

Nezadovoljstvo, negotovost ali kar je že bilo, kar ga je mučilo, se je poleglo šele po tretjem obisku. Tretjemu obisku je sledil četrti, četrtemu peti, petemu šest, šestemu sedmi. Njegovi obiski so postali čisto enostavni in naravni; čim večkrat je šel, tem laže je hodil in zdelo se mu je, da spada tja, kjer sta njegova sreča in njegova bolečina.

Kristini in njenemu možu je celo bral iz svojega romana. Premagal se je in bral. Svetnik Homan je dal pobudo za to.

Marsikateremu znancu je pripovedoval Erik stvarno in ravnodušno o književnem delu, ki je raslo iz teh tal. Obema na Poljanah pa, do katerih mu je bilo tako veliko, pa zaradi same zmedenosti niti besede. Kakor ga je hrepenenje po ljubljeni ženi pogosto motilo pri premišljevanju za pisalno mizo, in je moral napeti vse sile, da je obdržal svojo ustvarjajočo fantazijo na vajeti, tako so ga zazibali dvomi in skrbni glede vrednosti njegovega dela in njegovega napredka v bližini Kristine marsikdaj do presenetljive molčečnosti in do sanjivosti.

Bilo je, kakor da bi Homan s svojo obvladočjo razgledanostjo vse to bral iz njega.

Med stoterimi in tisočimi leposlovnimi zadevami je vprašal svetnik Homan nekega večera Erika Bergena naravnost po njegovem delu. Z zanimanjem in z nekaterimi opombami stvarne vrednosti je načel temo in sprožil pobudo, da je začel Erik po malem govoriti o snovi svojega romana.

To je storil šele tedaj, ko je bil led prebit. Začel je pripovedovati s toploto, ki je prihajala iz srca in raznel se je do navdušenja.

Naslednjega dne je delal dvakrat bolj nemirno.

Zasadil je plug tem bolj globoko, tem bolj močno, in je pisal z vsemi močmi svoje umetniške osebnosti.

Potem je prišlo Kristinino pismo. Šumelo je kakor nežna svilena obleka in ga vabilo k nabi-ranju zrelih vrtnih jagod. Dolgo so zvenele ljubke besede, katere je dodala o njegovem delu. Tako dolgo, da se ni mogel upreti skušnjavi in vzeti s seboj poglavja, z ognjem ožarjenega poglavja, ki ga je pravkar dokončal. Nekaj odlomkov jima bo prebral na Poljanah, če bo nanek priložnost.

Priložnost je nanekala, pobudo za to pa je dal svetnik Homan. Njegov oster pravniški razum se je ta dva dni precej temeljito bavil z ogromno snovjo Berganovega romana. Homan je govoril o umetniških osebah in dogodkih tako prepričljivo kakor o dejstvih, ki so na svetu in s katerimi moramo računati.

Bergen je bral.

S svojo mirno pisateljsko govorico, skromno in vendar tako polno, z govorico, pri kateri sloni vsaka beseda na varnem, širokem temelju, je sli-

kal odlomek vsakdanjosti tihih, močnih ljudi; ljudi, katerih časovna podoba v njihovem mišljenju in bistvu se jasno odraža kakor v kristalnem steklu.

Bral je vneto in prisrčno, Homanova pa sta ga napeto poslušala. Veliko je tvegalo, ko je začel z branjem.

Če spustiš žarek svetlobe v mrak med tem, ko ustvarjaš, ti lahko strahotno škoduje ali izredno veliko pomaga. Če pa pokažejo poslušalci razumevanje in zanimanje, če se spremenijo v sodelavce — da, potem je nebeško. Tudi Bergen je čutil potrebo po človeku, kateremu bi lahko govoril o svojem skritem, notranjem borenju. Veliko potrebo je čutil po človeku, ki bi ga razumel, doslej pa ga ni srečal.

Ah, kako je bil sedaj resnično vesel!

Polastila se ga je nova gotovost, razgrnili so se mu novi vidiki. Nepopisno veselje je čutil do nadaljevanja svojega dela, nenadno je videl v duhu svoje nove naloge, mostove preko zapletljajev, videl je ves roman do izvenčnega konca.

Drobna taščica, ki je Kristini delala družbo, kadar je na verandi pletla ali prebirala sadje, ni več zletela, kadar je prišel pisatelj Bergen.

Gospa Kristina tudi ni več prekinila s petjem, kadar je vstopil. Kakor začaran je obstal, ko je prvič slišal, ne da bi ona vedela, da je prišel.

Od vseh, kar jih je doslej slišal, se mu je zdel Kristina najbolj zrela umetnica. Toda več, veliko več! Zanj veliko preveč!

Iz njenege petja je zvenela ljubezen, za Erika Bergena tako žgoča, da bi najrajši kričal. Kar ga je na vsem svetu najbolj bolelo, je slišal v njenem glasu. Zaprl je oči in najrajši bi z rokami

pokril rano, skelečo rano, za katero je vedel le on sam.

Da bi Homana sovražil, je bila njegova prva, tiha želja. Zgodilo pa se je ravno nasprotno: nenavadno izobražen svetnik Homan je postal njegov najljubši prijatelj. Hladnost in mirnost, kateri je na njem občudoval, sta mu bili v tolažbo. Kadar sta se zakona pogovarjala med seboj o vsakdanjih stvareh je slutil, kako tesno sta navezana drug na drugega. Med njima ni bilo, nič prisiljenega, nič pretrganega; tudi nista rabila osladnih nazivov kakor »dragec« ali »ljubček«; nazivov, katere slišiš dan za dnem v tisočih drugih zakonov.

To, kar je družilo Kristino in njenega moža, so bili zlasti skupni umetniški in estetski življenjski interesi. Tako je mislil Erik Bergen tako dolgo, dokler ni slišal njenege petja. Ko ga je poslušal, se mu je zdelo, da se je razgrnila zavesa in pokazala Kristino v novi luči.

V njeni pesmi je čutil strast in ljubezen.

Prva pesem, ki ga je tako presunila, je bila Brahmsova »Temno, kako temno.«

Pozneje mu jo je še marsikdaj zapela, vendar nikoli več tako kakor takrat, ko je mislila, da je sama in da je nikdo ne posluša.

»Tako bi rekla — če pojem za druge, pojem vselej slabše — in vendar ne pojem zase.«

Tako se je izrazila nekoč in ga nenavadno globoko pogledala. Vselej, kadar je sedela po petju pri klavirju, je bil njen pogled globok — tako sanjav in vendar tako svoboden hkrati! Kadar je tako sedela, je govorila z drugačnim glasom. Kakor da bi zajemala iz globočine svoje notranjosti, kakor da bi razgrinjala zaveso svojega notranjega življenja. Čisto drugače je govorila in veliko bolj mirno kakor navadno.